

KAINUUN LIITON TALOUSARVIO VUODELLE 2019

TALOUS- JA TOIMINTASUUNNITELMA VUOSILLE 2019-2020

C:12

Kainuun liitto
Kauppakatu 1
87100 Kajaani
Puh. 08 615 541
Faksi 08 6155 4260
kainuunliitto@kainuu.fi
Kuva: Paula Halonen

C: 12
ISBN 978-952-6685-60-1 (painettu)
ISBN 978-952-6685-61-8 (verkkojulkaisu)
ISSN-L 2323-7546
ISSN 2323-7546 (painettu)
ISSN 2323-7554 (verkkojulkaisu)
Kajaani 2018

Sisällysluettelo

1.	MAAKUNTAJOHTAJAN KATSAUS	4
2.	KAINUUN LIITON TOIMINTAYMPÄRISTÖ	5
3.	MAAKUNNAN JOHTAMINEN JA SUUNNITTELU	6
3.1	Kainuun liiton toimintamalli ja johtaminen	6
3.2	Suunnittelujärjestelmä	8
3.3	Luottamushenkilöhallinto	8
3.4	Maakunnan yhteistoiminta	10
4.	STRATEGISET TAVOITTEET 2019-2020	10
4.1	Kainuun liiton toimintastrategia	12
4.2	Strategiset tavoitteet vuosille 2019-2020	13
5.	TAVOITTEET JA TOIMINTA VUOSINA 2019-2020	16
5.1	Tulevaisuustyö	16
5.2	Maakuntaohjelman toimeenpano	16
5.3	Maakuntakaavatyö	16
5.4	Elinkeino- ja aluekehittäminen	17
5.5	Mainetyö ja aluemarkkinointi	17
5.6	Edunajaminen ja yhteistyö	18
5.7	Kansainvälinen toiminta	18
6.	MAAKUNTAUUDISTUKSEN VALMISTELU 2019-2020	26
7.	TALOUSARVIO JA –SUUNNITELMA VUOSILLE 2019-2020	28
7.1	Yleisperustelut	28
7.2	Talousarvioasetelma ja sitovuustaso	28
7.3	Kainuun liiton talousarvio ja –suunnitelma vuosille 2019-2020	29
7.4	Henkilöstösuunnitelma vuodelle 2019	34
7.5	Ohjelma- ja kehittämisrahoitus	39
LIITE 1	Maakunnan kehittämisen määrälliset tavoitteet	43
LIITE 2	Kainuun edunajamisen tavoitteet ja kärkihankkeet 2019-2020	44

1. MAAKUNTAJOHTAJAN KATSAUS

Kainuun maakuntavaltuusto hyväksyi uuden Kainuun maakuntaohjelman vuosille 2018–2021 joulukuussa 2017. Tämä toiminta- ja taloussuunnitelma on laadittu uuden ohjelman linjauksia vastaavaksi. Toinen merkittävä muutos on Kainuun aluekehityksen tilannekuvan käänne: Kainuun aluelauden kehitys on ollut poikkeuksellisen vahvaa viimeisten kahden vuoden aikana. Uusille talouskasvua luoville investoinneille on runsaasti mahdollisuuksia, joista osa on jo realisoitumassa. Keskeiseksi kehittämishaasteeksi on noussut poistaa kasvun pullonkaulat, joita ovat osaavan työvoiman saatavuus, kansainvälinen saavutettavuus sekä investointien pääoman saanti. Näiden haasteiden ratkaisuun keskitytään Kainuun liiton tässä toimintasuunnitelmassa, Kainuun maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmassa, edunajamisen painopisteissä sekä maakunnan ja valtioneuvoston aluekehityskeskusteluissa tuleva siltasopimus mukaan lukien.

Kainuun liiton toiminnan suunnittelussa luonteva aikajänne on nyt vuodet 2019 ja 2020. Tämä ajanjakso kattaa kuluvan EU-ohjelmakauden kahta viimeistä vuotta ja ajan, jolloin valmistaudutaan sekä tulevaan maakunta- ja sote-uudistukseen että EU:n tulevaan ohjelmakauteen.

Kainuun nykyinen maakuntahallitus on käsitellessään maakuntaohjelmaa linjannut Kainuun aluekehittämisen tarvitsevan lisää kunnianhimoa; toimeenpanosuunnitelmassa tavoitteita on nostettava ja terävöitettävä. Toimeenpano-ohjelman on turvattava Kainuun aluelauden kasvun jatkuminen ja vauhditettava kasvua.

Kainuun liiton kuntakierroksella elokuussa 2018 tarkasteltiin Kainuun aluekehityksen tilannekatsausta ja vuosien 2019–2020 kehityshaasteita Kainuun uuden maakuntaohjelman pohjalta. Keskustelujen kautta on syntynyt vahva näkemys tarpeesta fokusoida Kainuun elinvoiman kehittämistyötä sen kaikilla rintamilla. Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmasta on maakuntahallituksen linjausten mukaisesti tehty Kainuun kasvuohjelma. Maakunnan kasvuhakuisuutta on korostettu myös antamalla TOPSU:lle (toimeenpanosuunnitelmalle) nimi *Kasvua Kainuuseen*.

Kainuuta erityisesti koskevien haasteiden Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kehityksellä on yhteisiä haasteita ja tavoitteita, jotka on tarpeen huomioida erityisesti maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman sisällössä, jolla suunnataan kuluvan ohjelmakauden loppuvuosien kehityspanoksia. Vuoden 2019 alkuun ajoittuu merkittävä yhteisen edunajamisen vaihe: tulevan hallituksen ohjelmaan vaikuttaminen. Kainuun saavutettavuutta parantavat toimenpiteet lähes poikkeuksetta vaativat vahvaa ylimaakunnallista ja myös kansainvälistä yhteistyötä. Liikennejärjestelmän kehittäminen korostuu myös maakuntauudistukseen valmistautumisen myötä.

Kainuulle ja sen kehitykselle erityisen tärkeä on monialaisten maakuntien perustaminen ja niiden toiminnan vakiinnuttaminen osana kolmitasoista demokraattista hallintorakennetta. Monialaisuus ja alueellinen päätösvalta on avaintekijöitä, joilla mahdollistetaan Kainuun ja muiden maakuntien myönteinen aluekehitys koko maan parhaaksi.

Pentti Malinen

2. KAINUUN LIITON TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Kainuu-ohjelma linjaa maakunnan aluekehittämisen tavoitteet sekä pitkällä aikavälillä (vuoteen 2035) että lähiajan (2018–2021) kehittämisen strategiset valinnat. Kainuu-ohjelma määrittelee myös Kainuun liitolle sen toiminnan painopisteet, kehittämisen haasteet ja kehittämislinjaukset. Kainuun kilpailukykyä pyritään vahvistamaan, elinkeinorakennetta uudistamaan ja sen iskunkestävyyttä lisäämään vahvuusalueita kehittämällä. Kainuun alueprofiilissa korostuvat vahvuuksina luonto, tila, toimivat peruspalvelut ja luonnonvarojen monikäyttöiset resurssit sekä toimiva infrastruktuuri. Nämä yhdessä luovat lähtökohdan aluelähtöiselle ja omaehtoiselle kehittämiselle – erityisesti kasvavalle biotaloudelle, globaalisti kehittyvälle matkailulle ja kestäväälle kaivannaistoiminnalle sekä Kainuulle luonteville teknologia-aloille.

Kainuun aluetalouden kehitys on ollut poikkeuksellisen vahvaa viimeisten kahden vuoden aikana. Uusille talouskasvua luoville investoinneille on runsaasti mahdollisuuksia, joista osa on jo realisoitumassa. Työttömyys on Kainuussa laskenut poikkeuksellisen nopeasti kahden viime vuoden aikana. Vuoden 2017 aikana rekrytointivaikeudet pahenivat ja kainuulaiset kokivat muita enemmän ongelmia rekrytoinnissa. Keskeiseksi kehittämishaasteeksi on noussut poistaa kasvun pullonkaulat: osaavan työvoiman saatavuus, kansainvälinen saavutettavuus sekä investointien pääoman saanti.

Työmarkkinoille tulevien (20–24-vuotiaiden) määrä on Kainuussa alhaisempi kuin sieltä poistuvien (60–64-vuotiaiden) määrä, mikä osaltaan kasvattaa osaavan työvoiman tarvetta. Vuosina 2018 – 2022 Kainuussa työvoimasta poistuu arviolta miltei 3 000 henkilöä enemmän kuin sinne tulee. Työssäkäyviä on noin 27 000, joista on naisia 52 % (tilanne 2017). Vaikka Kainuun suurimmat työnantajat ovat julkisyhteisöjä, vuonna 2015 Kainuussa oli myös 4 836 yritystoimipaikkaa, joissa työskenteli 14 664 henkilöä. Vuonna 2016 alkanut Suomen talouden positiivinen käänne näkyy Kainuussa vahvasti. Vuoden 2017 alussa yritysten liikevaihdon kasvu oli Kainuussa Suomen voimakkaimpia.

Teollisuustyöpaikkojen määrä Kainuussa on reilusti koko maan keskiarvon alapuolella. Suurin yksittäinen työllistävä Tilastokeskuksen toimialaluokittelun (2008) mukainen toimiala on terveys- ja sosiaalipalvelut, jossa työskenteli vuonna 2014 noin 5 500 henkilöä, joista lähes 89 % oli naisia. Väestön ikääntyessä terveys- ja sosiaalipalvelujen tarve kasvaa. Alan työpaikkojen määrään tulee vaikuttamaan sote-uudistus, jolla hillitään menojen kasvua sekä vastataan kasvavaan palvelujen tarpeeseen innovaatioilla ja uusilla toimintatavoilla ilman merkittävää työvoiman lisäystä.

Eläköityminen, sukupolvenvaihdokset sekä maakuntaan tulevat investoinnit, kainuulaisten yritysten saamat tilaukset sekä solmimat kaupat luovat työpaikkoja, joihin on mittava tarve kouluttaa ja rekrytoida kainuulaisia sekä houkutelua työvoimaa muualta. Kainuun pitää osata toimia koulutuksessa ja rekrytoinnissa niin viisaasti, nopeasti ja hyvässä yhteistyössä, jotta myönteiset kehitysmahdollisuudet voidaan hyödyntää eikä työvoimapula hidasta toimialojen kasvua. Näköpiirissä olevien investointien realisoitumisen myötä koko Kainuun aluekehityksen suunta voi kääntyä myönteiseksi. Se on myös tarpeen, jotta Kainuu voi maakuntauudistuksen jälkeen järjestää alueellaan hyvät palvelut ja jatkaa alueen elinvoiman vahvistamista.

Elinvoimainen ja uudistuva elinkeinoelämä ja sen kärkialat (matkailu, teknologiateollisuus, biotalous ja kestävä kaivannaistoiminta) ovat vahvat kehittämisen painopisteet. Klusteripohjaisen kehittämisajattelun rinnalla on syytä aktiivisesti hakea uusia kasvun mahdollisuuksia myös uudenlaisista ”toimiala-kombinaatioista” ja verkostoista – kansainvälistämällä ja rakentamalla kehittämisyhteistyötä myös alueen ulkopuolelle. Biotalous on tässä erityisesti avainasemassa.

Varmistuneet ja suunnitteilla olevat investoinnit luovat maakuntaan suoraan ja välillisesti arviolta miltei 4 000 uutta työpaikkaa. Kainuulla on hyvät edellytykset ratkaista positiivisen rakennemuutoksen haasteet. Tämä johtuu pienessä maakunnassa maakuntatasolla hyvin toimivasta ennakointi- ja suunnittelujärjestelmästä, hyvästä yhteistyöstä, vastuullisesta toimintakulttuurista, erittäin vahvasta paikallistuntemuksesta sekä korkeasta sosiaalisesta pääomasta. Kainuun suunnan kääntäminen positiiviseksi edellyttää ennen kaikkea asenteellisia muutoksia: kasvu- ja kehityshalua yksityisillä aloilla, yhteistyötahtoa julkisella sektorilla sekä kunta-, sektori- ja toimialarajat ylittävää yhteistoimintaa. Hyvä yhteistyö mahdollistaa paremmat tulokset, ja yhteistyö vahvistuu konkreettisten yhteistyöllä saavutettujen onnistumisten kautta. Kainuun, sen kuntien, yritysten ja toimijoiden positiivinen tunnettuus ja tietoinen maineyö on nyt nostettava kehityksen välineiksi.

3. MAAKUNNAN JOHTAMINEN JA SUUNNITTELU

3.1 Kainuun liiton toimintamalli ja johtaminen

Toteuttaakseen lakisääteisiä suunnitelmiaan Kainuun liitto tekee kehitys-, tutkimus-, suunnittelu- ja edunvalvontatyötä ja toimii jäsenkuntia yhteen sitovana yhteistyöelimenä. Kainuun liitto edistää kainuulaisten hyvinvointia sekä alueensa kestävästä kehittämisestä. Kainuun liitto valvoo kuntalaisten ja kuntien etuja. Kehityskohteina ovat erityisesti toimintaympäristö, elinkeinot ja palvelut. Kainuun liitto tekee yhteistyötä maakunnallisessa kehittämisessä olennaisten toimijoiden kanssa.

Kainuun liiton perustehtäviä ovat vuoden 2015 perussopimuksen mukaan; toimia Kainuussa aluekehitys- ja suunnitteluviranomaisena. Kainuun liitto vastaa alueen yleisestä kehittämisestä maakunnassa sekä edistää suunnitelmien toteutumista. Rahoitus- ja rakennerahastolain mukaan maakuntaliiton tulee toteuttaa EU-ohjelmien mukaisia suunnittelu- ja toimeenpanotehtäviä. Kainuun liitto vastaa lainsäädännön kautta sille määrätystä erityistehtävistä sekä jäsenkuntien sille antamista tehtävistä. Jäsenkunnat voivat yhteisesti velvoittaa Kainuun liittoa hoitamaan jotakin erityistehtävää maakunnassa.

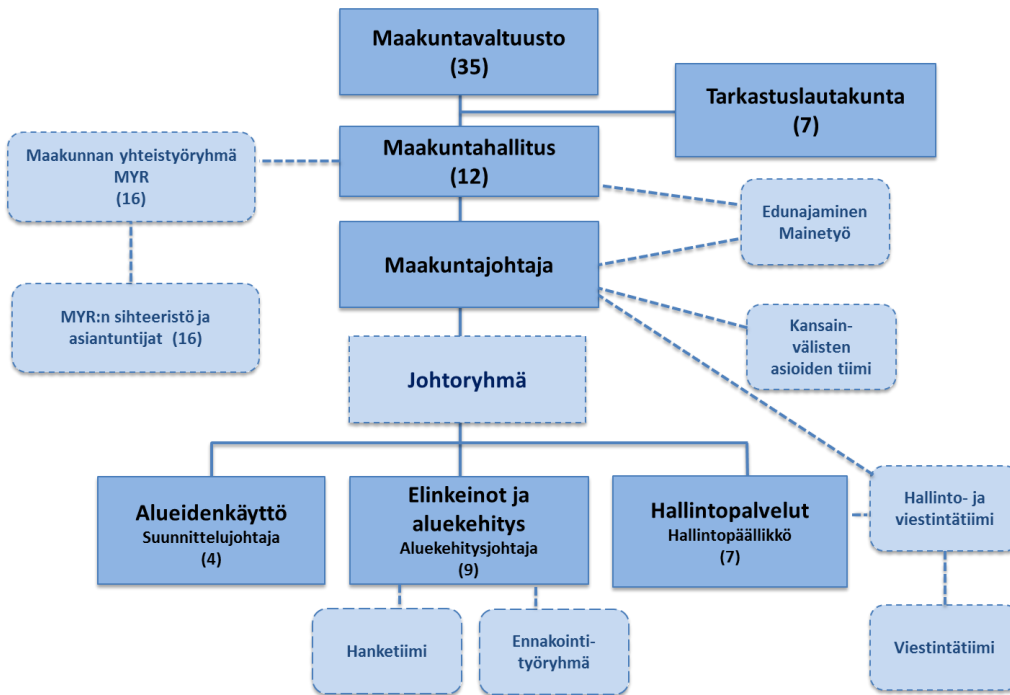
Kainuun liiton tehtävä on edistää maakunnan etua Euroopan politiikan tasolla ja kansainvälisissä yhteyksissä. Tämä ilmenee kumppanuuksien ja yhteistyöverkkojen hoitamisena maakunnan ulkopuolisessakin toiminnassa (ks. kuva 5 edunajamisesta).

Kainuun liiton tulee perussopimuksen mukaan huolehtia maakunnan positiivisesta tunnettavuudesta sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla.

Sisäinen toiminta: Kainuun liiton hallintosäännön 1 luvun 2 §:n mukaan maakuntajohtajalla on apunaan vastuualuepäälliköistä ja viestintäpäälliköistä koostuva johtoryhmä.

Vuonna 2015 hyväksytyssä organisaatorakenteessa on maakuntajohtajan alaisuudessa kolme vastuualuetta, joissa kussakin on vastuualueen päällikkö. Vastuualueet jakaantuvat elinkeinot ja aluekehitykseen, alueidenkäyttöön sekä hallintopalveluihin. Vastuualueiden lisäksi Kainuun liitossa on hallinto- ja viestintätiimi, viestintätiimi, kansainvälisten asioiden tiimi, hanketiimi, ennakointityöryhmä ja rakennerahastotehtäviin liittyvä hallinto- ja valvontajärjestelmä (HVJ).

KAINUUN LIITON ORGANISAATIO

Kuva 1. Kainuun liiton organisaatiokaavio

Vastuualueet

Elinkeinot ja aluekehityksen perustehtäviin ja tavoitteisiin on asetettu maakuntasuunnitelman ja maakuntaohjelman laatiminen sekä niiden toteuttamisen edistäminen. Vastuualueelle kuuluu maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman laatiminen, jonka maakunnan yhteistyöryhmä hyväksyy. Toimintaympäristön muutosten ennakointi, arviointi ja seuranta ovat olennainen osa aluekehitystä. Aluekehityslakiin perustuva kansallisen ja EU:n alue- ja koheesiopolitiikan suunnittelu, toteuttamisen johtaminen sekä EAKR-rahoitustehtävät Kainuun maakunnassa kuuluvat vastuualueen vastuulle.

Maakuntauudistus vaikuttaa vastuualueen työskentelyyn, sillä strategia- ja ohjelmatyö siirtyy uudelle maakunnalle. Iän iloinen Kainuu 2030 strategian seurannasta vastaa maakunnallinen ennakointi- ja seurantaryhmä. Se vastaa myös strategian päivittämisestä ja toimintaohjelman uudistamisesta valtuustokausittain, tarvittaessa useammin.

Alueidenkäytön lakisääteisiin tehtäviin kuuluvat maakuntakaavoitus, maakuntakaavojen ajan tasalla pitäminen ja maakuntakaavoituksen kehittäminen. Lisäksi tehtäviin kuuluu maakuntakaavoituksen edellyttämä alueidenkäytön, alue- ja yhdyskuntarakenteen, rakennetun ympäristön sekä kulttuuri- ja luonnonympäristön tilan ja kehityksen seuranta. Alueidenkäytön tehtäväaluetta ovat myös liikennejärjestelmää sekä maakunnallisesti laaja-alaisten luonnonvarojen ja ympäristöä koskevien suunnitteluprosessien aloittaminen sekä tähän kytkeytyvän yhteistyön johtaminen ja suunnitelmien yhteensovittaminen maakunnan muun suunnittelun kanssa.

Sovittuja tehtäväalueita ovat muun muassa maankäyttö, energia, liikenne, luonnonvarat, ympäristö ja vaikutusten arviointi sekä näiden toimialavastuu asiantuntemuksen, lausuntojen ja edunvalvonnan kautta. Kansainvälisten asioiden osalta alueidenkäyttö vastaa Barentsin alueen liikenne- ja logistiikka-asioihin liittyvästä yhteistyöstä.

Hallintopalvelut keskittyvät vastuualueiden ja hallinnon tukipalvelujen järjestämiseen, joihin sisältyy luottamushenkilöhallinto ja viraston toimintaedellytykset. Talous-, henkilöstö- ja tietohallinnon palvelut liitto ostaa Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymältä tehdyn tukipalvelusopimuksen pohjalta. Talouden suunnittelu ja seuranta hoidetaan Kainuun liitossa.

Viestinnällä ja markkinoinnilla tuetaan Kainuu-ohjelmassa määriteltyjen maakunnan strategisten tavoitteiden saavuttamista ja rakennetaan myönteistä maakuntakuvaa. Vuonna 2019 – 2020 Kainuun **maineyö** on keskeinen kehittämisalue, jota Kainuun liiton viestintä ja markkinointi koordinoi ja osaltaan toteuttaa. Tehtävänä on yhdessä alueen muiden toimijoiden kanssa kirkastaa Kainuukuvaa.

Viestintä huolehtii siitä, että kainuulaiset ja liiton sidosryhmät saavat riittävästi ja ajoissa tietoa päätöksistä ja vireillä olevista asioista. Viestintä tukee kansalaisten osallisuutta ja mahdollisuutta vaikuttaa asioihin jo valmisteluvaiheessa. Viestintä on olennainen osa edunajamista. Kainuun liiton viestintää ja aluemarkkinointia toteutetaan maakuntahallituksen hyväksymien viestinnän periaatteiden mukaisesti.

3.2 Suunnittelujärjestelmä

Kainuun liiton toimintaa ohjaavat aluekehityslaki, maankäyttö- ja rakennuslaki ja kuntalaki; ja toimintaa linjaa Kainuu-ohjelma, joka koostuu pitkän tähtäyksen strategisesta maakuntasuunnitelmasta 2035 ja maakuntaohjelmasta 2018–2021.

Suunnitelmaosiolla suunnitetaan ja ohjelmaosiolla ohjataan kehittämistoimia, joiden keskeisin työkalu on vuosittain tarkistettava maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma (TOPSU), jonka maakunnan yhteistyöryhmä (MYR) hyväksyy. Edunajaminen on keino edistää maakuntaohjelman toimeenpanoa, sillä suurin osa alueen kehittämiseen vaikuttavista päätöksistä tehdään maakunnan ulkopuolella. Edunajamisen linjaukset ovat siksi myös osana TOPSU:a.

Laajalla maakuntaohjelmalla on alueellisessa kehittämistyössä erityisen vahva asema, joka tulee aluekehityslaista (§ 32–34). Maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetty maakuntakaava linkittyy kehittämistyöhön siten, että se ohjaa kuntakaavoitusta, viranomaisten alueidenkäyttöä koskevaa suunnittelua ja päätöksentekoa sekä osoittaa maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita.

3.3 Luottamushenkilöhallinto

Maakuntavaltuusto

Kainuun liiton ylin päätöksentekaelin on Kainuun maakuntavaltuusto, jossa on 35 jäsentä. Valtuusto päättää Kainuun liiton taloudesta, sen toiminnan ohjauksesta ja tätä toimintaa ohjaavista suunnitelmista. Lisäksi maakuntavaltuusto asettaa liiton toiminnalle tavoitteet. Elokuussa 2017 toimintansa aloittanut maakuntavaltuusto toimii Kainuun liiton toimikauden loppuun 2020 maakuntaudistuksen toteutumisesta riippuen. Maakuntavaltuusto kokoontuu kolme kertaa vuonna 2019.

Maakuntahallitus

Maakuntahallitus valvoo kuntayhtymän etua, edustaa kuntayhtymää ja tekee sen puolesta sopimukset. Maakuntahallituksessa on 12 jäsentä. Maakuntahallitukselle kuuluu viraston toiminnan ohjaus, Kainuun liiton tehtävistä huolehtiminen siten kuin niistä on lainsäädännön kautta velvoitettu ja lisäksi kuin niistä on perussopimuksessa sovittu.

Maakuntahallitus käsittelee liiton toimintaa, taloutta ym. koskevat raportit ja päättää raporttien osoittamien tulosten perusteella tulevista toimenpiteistä, mikäli niihin on aihetta tai tarvetta.

Maakuntahallitus kokoontuu 10 – 12 kertaa vuonna 2019. Maakuntahallitus järjestää kokouksiaan Kajaanin lisäksi muissa jäsenkunnissa ja tekee vierailumatkoja lähimaakuntiin ja ulkomaille.

Tarkastuslautakunta

Maakuntavaltuusto on valinnut Kainuun liiton tarkastuslautakuntaan seitsemän (7) jäsentä. Tarkastuslautakunnan tehtävistä säännellään kuntalain 14 luvun 121 §:ssä ja Kainuun liiton hallintosäännön 7 luvun 53 §:ssä.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on muun muassa:

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
- valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Edellä mainittujen lisäksi tarkastuslautakunnan on:

- seurattava tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista sekä muutoinkin seurattava tilintarkastajan tehtävien suorittamista ja tehtävä tarpeen mukaan esityksiä tilintarkastuksen kehittämiseksi
- huolehdittava, että tilintarkastusta varten on tarpeelliset voimavarat, jotka mahdollistavat tilintarkastuksen suorittamisen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa sekä
- tehtävä aloitteita ja esityksiä tarkastuslautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen tarkastuksen tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnan toimikausi alkoi kesällä 2017. Tarkastuslautakunta kokoontuu 5-7 kertaa vuonna 2019.

Maakunnan yhteistyöryhmä (MYR)

Maakunnan yhteistyöryhmä on asetettu maakuntahallituksen toimesta perustuen aluekehityslakiin. Yhteistyöryhmä koostuu maakunnan liitosta sekä sen jäsenkunnista, valtion hallintoon kuuluvista organisaatioista ja viranomaisista, jotka rahoittavat ohjelmia. Ns. sosiaalipartnerit eli työmarkkina- ja elinkeinojärjestöt sekä kansalaisyhteiskuntaa edustavat yhteisöt ovat edustettuina yhteistyöryhmässä.

MYR:ssä on 16 jäsentä, viisi jäsentä kustakin kolmesta taustatahosta sekä puheenjohtajana maakuntahallituksen puheenjohtaja. Lisäksi yhteistyöryhmään on nimetty kahdeksan (8) asiantuntijajäsentä. Yhteistyöryhmä on asettanut sihteeristön, jolle on delegoitu rakennerahastohankepäätösten valmistelu ja pienten hankkeiden hyväksymiskäsittely. Maakuntajohtaja toimii sihteeristön puheenjohtajana ja MYR:n esittelijänä. Maakunnan yhteistyöryhmä kokoontuu 5-7 kertaa vuonna 2019.

Kainuun maakunnallinen nuorisovaltuusto

Maakunnallisen nuorisovaltuuston tehtäväkenttää ei ole sääntelyn kautta määritelty erikseen. Maakunnallisen nuorisovaltuuston on tarkoitus osallistua ja vaikuttaa nuorisolain 6 luvun 24 §:n mukaisesti alueellista (maakunnallista) nuorisotyötä ja –politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn sekä kuulla alueen nuoria ja tuoda nuorten näkemys erityisesti heitä koskevista asioista maakunnalliseen päätöksentekoon ja asioiden valmisteluun. Toimintamuotoina valtuustolla on vähintään kerran vuodessa järjestettävä nuorisofoorumi, kansanedustajien ja kummivaltuutettujen tapaamiset, kannanotot ja aloitteiden tekeminen sekä osallistuminen maakunnan tulevaisuuden sekä palvelujen suunnitteluun. Kainuun maakunnallisella nuorisovaltuustolla on läsnäolo-oikeuden lisäksi myös puheoikeus maakuntavaltuuston kokouksissa. Maakunnallinen nuorisovaltuusto kokoontuu 4-5 kertaa vuonna 2019.

3.4 Maakunnan yhteistoiminta

Kainuu-ohjelma (2018) tiivistää vuoteen 2035 ulottuvan kehittämisen vision seuraavasti: ”Van hyvejää! Hyvinvoiva ja vetovoimainen Kainuu - Kainuun hyvinvointi ja vetovoima tehdään osaamisella, rohkealla yrittämisellä ja yhteistyöllä.” Maakuntaohjelman 2018 – 2021 kansainvälisen yhteistyön yleistavoitteena on, että ”kansainvälistämisellä vauhditetaan Kainuun aluetalouden kestävä kasvua sekä osaltaan turvataan osaavan työvoiman saantia ulkomailta tulevan työvoiman avulla.” Maakuntauudistuksen yleistavoite on: ”Kainuu toteuttaa maakuntahallintoa aktiivisesti, omaaloitteisesti ja kainutlaatuisesti edelläkävijänä. Palvelujen laatu ja saavutettavuus paranevat ja Kainuun elinvoimaisuus vahvistuu.” Ratkaisevan tärkeää Kainuun kehittämisessä on alueen ja sen toimijoiden uudistumiskyky sekä tuloksellinen yhteistyö alueen sisällä sekä kansallisesti ja kansainvälisesti.

Kainuu toimii sekä Pohjois-Suomen että Itä-Suomen neuvottelukunnassa ja pyrkii edistämään aktiivisesti koko IP -suuralueen yhteisiä intressejä. Kainuu ja Pohjois-Pohjanmaa muodostavat aluekehityslain mukaisesti virallisen yhteistoiminta-alueen. Vuonna 2019 Kainuu toimii Pohjois-Suomen neuvottelukunnan puheenjohtajana.

Maakuntauudistus lisää maakuntien yhteistoimintatarvetta ja mahdollisesti lisää vapausasteita (itsehallinnollisuus) tehdä sopimus pohjaista yhteistyötä. Vuosien 2019 ja 2020 aikana sovitaan mm. liikenne-, kala- ja vesitalouden sekä kansainväliseen toimintaan liittyvästä yhteistyöstä ja edunvalvonnasta. Kainuun liitto hakee aktiivista yhteistyötä lähimaakuntien kanssa yhteisten intressien pohjalta.

4. STRATEGISET TAVOITTEET 2019-2020

Kainuu-ohjelma

Kainuu-ohjelma muodostuu maakuntasuunnitelmasta 2035 ja maakuntaohjelmasta 2018–2021. Vuoden 2018 aikana laadittiin vuosiksi 2019 - 2020 maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma (TOPSU) ”Kasvua Kainuuseen”, jonka toimenpiteiden strategisena kärkenä on osaavan työvoiman saannin varmistaminen.

Strateginen tavoite:

Kainuun visio 2035:
Van hyvejää! Hyvinvoiva ja vetovoimainen Kainuu
Kainuun hyvinvointi ja vetovoima tehdään osaamisella, rohkealla yrittämisellä ja yhteistyöllä.

Kainuu-ohjelman toteutusta ohjaavat arvot ovat positiivisuus ja kannustaminen sekä koko Kainuun mahdollisuuksien optimointi ja läpileikkaavia teemoja kestävä kehitys, osaaminen, digitaalisuus, kansainvälisyys ja tasa-arvo. Arvot ohjaavat Kainuun kehittämistä ja tehdyt toimet heijastelevat niitä. Läpileikkaavia teemoja painotetaan kaikessa Kainuun kehittämisessä.

Kainuun kehittämisen määrälliset tavoitteet -taulukko on talousarviokirjan liitteenä numero 1.

Kainuun maakuntaohjelman painopisteet, joilla edetään kohti visiota, muodostavat alla olevassa kuvassa olevan kokonaisuuden:

Kuva 2. Kainuun maakuntaohjelman 2018–2021 kehittämisen painopisteet ja Kainuu-ohjelman visio

Maakuntakaava

Maakuntakaava sisältää yleispiirteisen suunnitelman alueiden käytöstä maakunnassa. Maakuntakaavassa esitetään alueidenkäytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Maakuntakaavalla ohjataan kuntien kaavoitusta ja viranomaisten toimintaa. Kainuussa on voimassa kokonaismaakuntakaava ja kolme teemakohtaista vaihemaakuntakaavaa. Meneillään on kokonaismaakuntakaavan tarkistamista koskeva kaavan laatimisprosessi.

Maakuntakaavat hyväksytään maakuntavaltuustossa. Eri ministeriöt ja viranomaiset osallistuvat maakuntakaavan laadintaan lausunnotmenettelyn ja viranomaisneuvottelujen kautta. Laatimisprosessin aikana maakuntakaavatyötä ohjaa maakuntahallitus.

Kainuun voimassa olevat maakuntakaavat mukailevat lähtökohdiltaan maakuntasuunnitelmassa ja -ohjelmassa esille tulleita aluekehityksen peruseriaatteita ja ydinstrategioita. Kaikki keskeiset maankäyttömuodot käsittävä kokonaisuusmaakuntakaava on vahvistettu v. 2009. Sitä täydentävillä vaihemaakuntakaavoilla on ratkaistu puolustusvoimien, kaupan ja tuulivoimaloiden maankäyttökäytöksiä. Kokonaisuusmaakuntakaavan tarkistamisessa pyritään ottamaan huomioon luonnonvarojen käytön, biotalouden, kaivannaisteollisuuden ja matkailun tarpeet sekä tulevaisuuden näkymät. Näitä tukevat toisena osa-alueena toimintaympäristöön liittyvät tekijät esimerkiksi matkailuun vaikuttavat kulttuuriperinnön ja luonnon vaaliminen. Monipuoliset kehittämisen osa-alueet näkyvät maakuntakaavan tausta-aineistoksi laadittavissa selvityksissä.

Aluerakenteen lähtökohtana tulevat olemaan Kajaani – Sotkamon kehittäminen maakuntakeskukseksi, Kuhmo ja Suomussalmea kehitetään seudullisina keskuksina ja muita kuntakeskuksia paikallisina asumisen, työpaikkojen ja palvelujen keskuksina. Kaikkien osa-alueiden kehittämistä tuetaan liikenneverkostojen ylläpidolla ja kehittämisellä sekä maakuntarajat ylittävillä kehittämisvyöhykkeillä.

Strateginen tavoite: Vahvistetaan Kainuun vetovoimaisuutta saavutettavuuden kilpailukyvyyn, kehittämisen, osaamisen ja asuinpaikan viihtyvyyden kautta. Hyvä saavutettavuus, elinvoimaiset kuntakeskukset ja taajamat ovat erityisen tärkeitä alueen tasapuoliselle kehitykselle väestön hyvinvoinnin näkökulmasta. Kainuun luonnonvaroja hyödynnetään monipuolisesti ja kestävästi. Jo vaikiintuneen Vt 22 OuKa yhteistyön lisäksi tehostetaan kehittämiskäytäviin Vt 5 ja Vt 6 NiiKa liittyvää ylimaakunnallista yhteistyötä. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa kehitetään liikennejärjestelmäsuunnittelun ja tienpidon suunnittelun yhteistyötä. Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kanssa tehdään liikennestrategia- ja liikennejärjestelmäyhteistyötä sekä niihin liittyvää edunajamista.

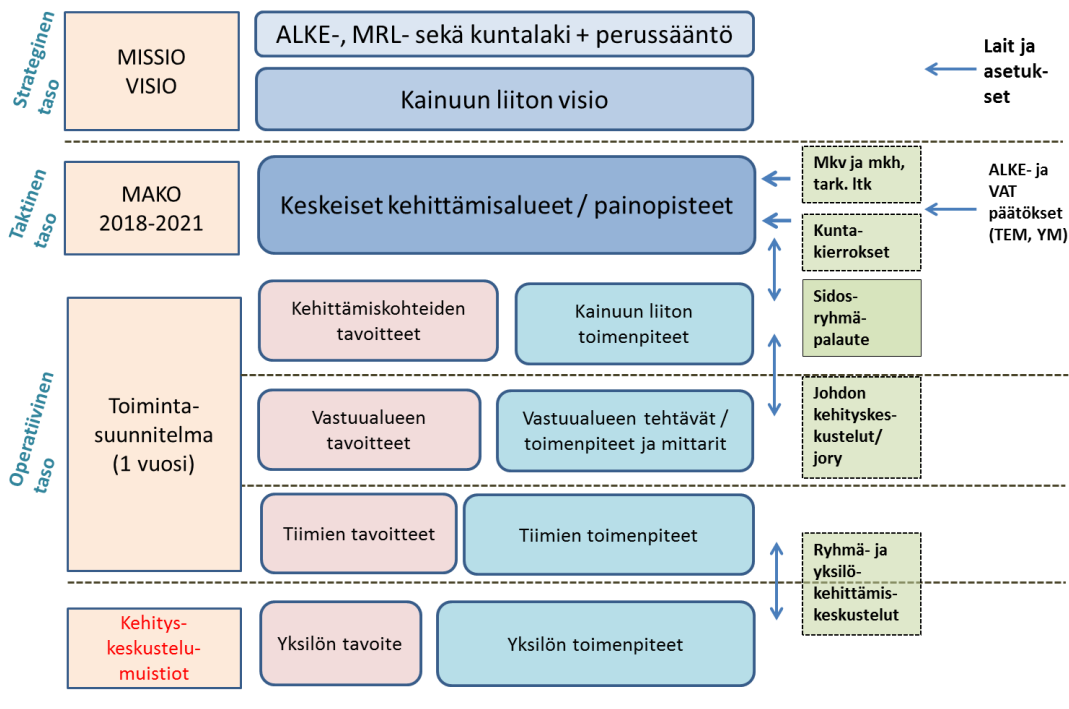
4.1 Kainuun liiton toimintastrategia

Kainuun liitto toimii Kainuussa **aluekehitysviranomaisena** aluekehittämislainsäädännön perusteella. Maakuntauudistusta varten säädösten valmistelu on käynnissä ja uusi aluekehitys- ja kasvipalvelulainsäädäntö hyväksytään eduskunnassa keväällä 2019.

Maankäyttö- ja rakennuslain perusteella Kainuun liiton tehtävänä on toimia maakunnan **suunnitteluviranomaisena**. Lain mukaan maakunnan suunnitteluun kuuluvat maakuntasuunnitelma, alueiden käytön suunnittelua ohjaava maakuntakaava ja alueellinen kehittämisohjelma – maakuntaohjelma. Maakuntasuunnitelma ohjaa maakuntakaavojen ja maakuntaohjelmien laatimista.

Jäsenkuntien hyväksymän perussopimuksen mukaan Kainuun liitto edistää asukkaiden hyvinvointia ja kestävästä kehitystä alueellaan (missio).

Johtamisen, suunnittelun ja toiminnan tasot Kainuun liitossa

Kuva 3. Johtamisen, suunnittelun ja toiminnan tasot Kainuun liiton organisaatiossa

Kainuun liiton toiminta-ajatus, arvot ja visio

Kainuun liitto toimii maakunnan ja sen asukkaiden toimintaympäristön, elinkeinojen ja palveluiden kehittäjänä. Kainuun liitto edistää yhteistyötä maakunnan kehittämisen kannalta keskeisten toimijoiden kanssa ja ajaa maakunnan asukkaiden ja kuntien etuja. Tämän toteuttamiseksi Kainuun liitto toteuttaa hankkeita ja tekee tutkimus-, kehittämis-, suunnittelu- ja edunajamistyötä toimien jäsenkuntien ja muiden sidosryhmien yhteistyöelimenä. *Kainuu-ohjelma* on Kainuun liiton toiminnan linjausten perusta, joka antaa tavoitteet liiton toiminnalle.

Kainuun liiton toiminnalliset arvot ovat vastuullinen asiantuntemus, avoin vuorovaikutus ja keskinäinen luottamus. *Kainuun liiton visio* on olla arvostettu ja tuloksellinen Kainuun kehittäjä ja haluttu yhteistyökumppani.

Kainuu-ohjelmassa määritellyt *Kainuun kehittämisen visio, arvot, painopisteet ja läpikieikkaavat teemat* on kuvattu aiemmin Kainuu-ohjelma -luvussa.

4.2 Strategiset tavoitteet vuosille 2019-2020

Elinkeinoelämän, hyvinvoinnin ja toimintaympäristön kehittämisen painopisteet

Kainuun liitto pyrkii alueellisen kehittämisen perustehtäviensä tukemiseksi vaikuttamaan alueen vetovoimaan ja saavutettavuuteen sekä maakunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tulevaisuuden haasteisiin.

TOPSU:ssa 2019–2020 linjatut tärkeimmät kehittämispainotukset ovat työvoiman saannin varmistaminen koulutuksella, rekrytoinneilla, työperäisellä maakuntaan muutolla, työttömien sekä työvoiman ulkopuolella olevien työllistämisellä. Tähän paneudutaan tarkasti kehittämällä ja toimeenpanemalla julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä vahvistavaa toimintamallia, siltasopimusta. Tämän lisäksi tärkeitä asioita ovat uusien vientiin suuntautuvien kasvuyritysten synty ja yritysten kilpailukyvyen kehittäminen niin, että ne pystyvät hyödyntämään digitalisaation ja neljännen teollisen vallankumouksen mahdollisuuksia.

Älykkään erikoistumisen strategian mukaan kannustetaan innovaatioita teknologiateollisuuteen, biotalouteen, kaivosteollisuuteen sekä hyvinvointi- ja terveysaloille. Hyvinvoinnin kehittämisteemoja puolestaan ovat ennaltaehkäisevän terveydenhuollon toimenpiteet ja työllisyysasteen nostaminen.

Maakuntaohjelman 2018–2021 ja EU:n rakennerahastokauden 2014–2020 toteutuminen

Maakuntaohjelma 2018–2021: Kainuun maakuntavaltuuston joulukuussa 2017 hyväksymä maakuntaohjelma linjaa Kainuun kehittämistä suunnittelukaudella. Maakuntaohjelman ohella maakuntakaava, maakuntaohjelma ja toimeenpanosuunnitelma (TOPSU 2019–2020) ja yhteinen edunvalvonta ovat konkreettisia kehitystyökaluja maakunnallisessa toiminnassa. Maakuntaohjelma on valmisteltu yhteistyössä kuntien, valtion viranomaisten ja alueen kehittämiseen osallistuvien yhteisöjen kanssa.

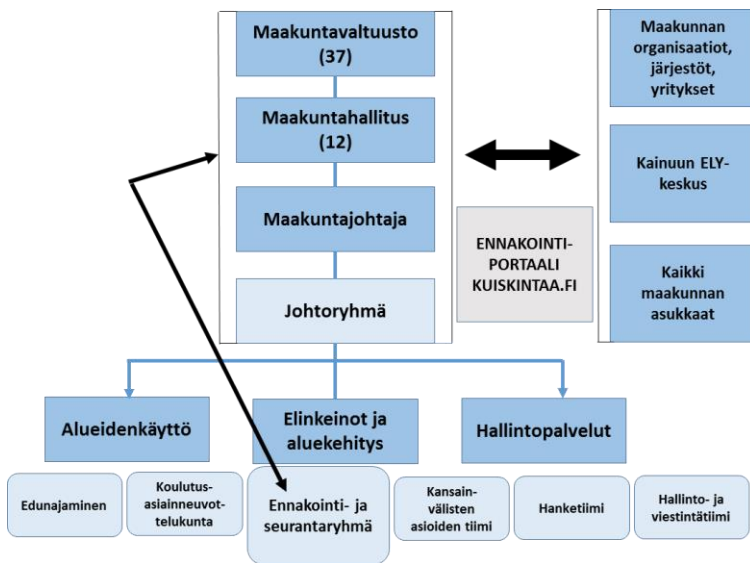
Maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma (TOPSU): Valmistellaan kahden vuoden välein ja tarkistetaan käytännössä vuosittain maakunnan liiton johdolla. Uudessa TOPSU:ssa (2019–2020) keskitytään rakennerahasto-ohjelmakauden hankkeistuksen täydentämiseen sekä Maaseutu- ja kalatalousrahastojen alueelliseen suuntaamiseen ja panostetaan Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmien toteutukseen. Maakuntauudistukseen liittyvä Kainuun maakuntaitsehallinto on myös TOPSU:n keskeinen toimintalinja. Tämä näkyy monella tavalla maakuntaohjelman lähivuosien toimeenpanossa.

Ennakointi ja osaamirakenteiden kehittäminen Kainuussa

Kainuun ennakointi- ja seurantaryhmä vastaa maakunnallisesta ennakointiprosesseista ja yhteistyöstä. Kainuun liitto koordinoi ryhmää ja ennakointityötä eli seuraa maakunnan tilaa ja ennakoii tulevaa kehitystä. Ryhmän jäsenet toimivat oman organisaationsa ennakoinnin yhteyshenkilöinä. Ennakoinnin foorumeina toimivat ryhmän kokoukset, seminaarit ja tulevaisuusfoorumit. Kokoava foorumi on Kainuun ennakointiportaali (kuiskintaa.fi), joka on vuorovaikutteinen Kainuuta koskevan ennakointitiedon ja keskustelun areena. Osana maakuntauudistusta ennakointiportaalia ja ennakoinnin toimintatapaa kehitetään tulevan maakunnan suunnittelutarpeita vastaavaksi.

Ennakointi- ja seurantaryhmään kuuluvat: Kainuun liitto, Kainuun ELY-keskus, Kainuun TE-toimisto, Kainuun Etu Oy, Kajaanin yliopistokeskus, Kainuun sote, Kajaanin ammattikorkeakoulu, Aikuis- ja täydennyskoulutuspalvelut Aikopa, Kainuun ammattiopisto/Kajaanin koulutusliikelaitos, Kainuun kuntien edustajat ja Kainuun yrittäjät. Ennakoinnin asemoituminen Kainuun liiton organisaatiossa on kuvattu seuraavassa kuvassa:

KAINUUN LIITON ENNAKOINNIN PROSESSIT

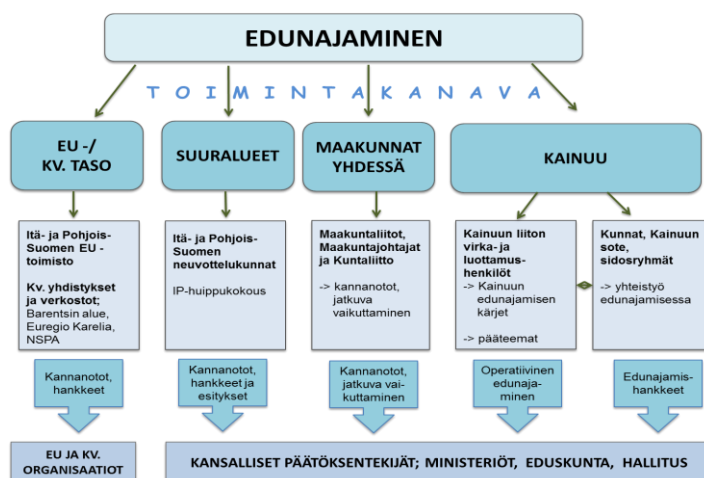
Kuva 4. Kainuun liiton ennakoinnin prosessit

Maakunnan edunajaminen ja yhteistyö

Edunajaminen ja alueyhteistyö ovat keinoja toteuttaa maakuntaohjelmaa ja aluekehitystehtävää. Tähän kokonaisuuteen kuuluu kansallinen ja kansainvälinen edunvalvonta sekä ennakoinva edunajaminen (ks. kuva). Kainuun liiton edunajamista koordinoi maakuntajohtaja ja sitä toteuttaa viraston asiantuntijat, maakuntahallitus, jäsenkunnat ja keskeiset maakunnalliset sidosryhmät. Edunvalvontaa suunnitellaan ja seurataan jatkuvasti maakuntahallituksen kokouksissa (ajankoh-taiskatsaukset).

Kainuun edunajamisen tavoitteet ja kärkihankkeet 2019-2020 -listaus on talousarviokirjan liitteenä numero 2.

EDUNAJAMISEN VIITEKEHYS

Kuva 5. Edunajamisen viitekehys

5. TAVOITTEET JA TOIMINTA VUOSINA 2019-2020

5.1 Tulevaisuustyö

Ennakointi, seuranta ja tietopalvelu

Ennakointi on Kainuu-ohjelman tavoitteiden toteutumisen ja aluekehityksen aktiivista, jatkuvaa seurantaan sekä EU-ohjelmien toteutuksen ja vaikuttavuuden arviointia. Ennakointiin ja seurantaan liittyvää tietoaineistoa ylläpidetään www.kuiskintaa.fi -sivustolla.

5.2 Maakuntaohjelman toimeenpano

Maakuntavaltuusto hyväksyi maakuntaohjelman 2018 - 2021 joulukuussa 2017. TOPSU:n hyväksyi puolestaan maakunnan yhteistyöryhmän (MYR) vuoden 2018 lokakuussa. TOPSU:lla ohjataan hanketoimintaa siten, että maakuntaohjelman strategiset linjaukset ja painopisteet tulevat huomioituksi ja eri rahoittajatahojen rahoituskriteerit täytetään. Kainuuta kehitetään ennakoiden ja mahdollisimman konkreettisilla sekä yritystoiminnan kehittämistä ja työllisyyttä edistävillä toimenpiteillä seuraavasti:

1. Aluekehittämis- ja yrityshankkeet ovat tarkkaan eri kohderyhmille täsmällisesti kohdennettuja välineitä
2. Toimintaympäristön kehittämisedellytyksiä luovien yhteistyö-, kaavoitus- ja infrastruktuurihankkeiden strateginen kohdennus
3. Kainuun omat ja yhdessä muiden alueiden kanssa tehtävät edunajamistoimenpiteet tukevat laajasti koko alueen kehittämistä

Alueelle suoraan suunnattujen rakennerahastokehittämisresurssien niukkuuden vuoksi tuetaan voimakkaammin erilaisten kilpailtujen rahoituslähteiden hyödyntämistä hankkeiden toteuttamiseksi. Kuluvalla EU-ohjelmakaudella Kainuun liitto vastaa MYR:n ja sen sihteeristön hyvästä toimivuudesta. Tätä kautta edunvalvonta ja muiden ohjelmien sekä rahoitusinstrumenttien yhteensovittaminen on joustavasti mahdollista.

5.3 Maakuntakaavatyö

Maakuntavaltuusto käynnisti kesäkuussa 2015 Kainuun kokonaismaakuntakaavan tarkistamisen. Maakuntakaavassa tarkastellaan mm. seuraavia asiakokonaisuuksia: aluerakenne, matkailu, kehittämisvyöhykkeet, ampumaradat, kaivostoiminta, liikenne- ja logistiikkajärjestelmä, luonnonsuojelu, maa- ja kiviainesten otto, maisema-alueet, teollisuusalueet, turvetuotanto, ulkoilureitit ja virkistysalueet.

Kaavaprosessi on siirtynyt ehdotusvaiheeseen. Maakuntakaavaluonnos on ollut julkisesti nähtävillä 27.06.-31.08.2018. Maakuntahallitus on hyväksynyt laatimisprosessin etenemisen ja aikataulun osalta täsmentyneen maakuntakaavan tarkistamisen osallistumis- ja arviointisuunnitelman 22.10.2018.

Vuoden 2019 keväällä kaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville ja saadun palautteen perusteella valmistellaan kaavaehdotus maakuntavaltuuston hyväksyttäväksi.

5.4 Elinkeino- ja aluekehittäminen

Maakunnallista elinkeinopolitiikkaa toteutetaan sidosryhmäyhteistyönä. Kainuun Edun, kuntien elinkeinotoiminnan ja kolmannen sektorin kesken tiivistetään vuorovaikutusta. Kuntakierroksilla ja kuntajohtajakokouksissa käsitellään Kainuun liiton, Kainuun ELY:n, Kainuun Edun ja kuntien elinkeinopolitiikan linjausta, yhteistyön kehittämistarpeita sekä erilaisia ajankohtaisia asioita. Elinkeino-politiikkaa uudistetaan vahvistamalla ennakoivaa kehittämisotetta ja ennakoivaa rakennemuutosta (ERM).

Kainuu saa rahoitusta **Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020 -ohjelmasta** (EU ja valtio yhteensä) 96,5 milj. €. Lisäksi on muuta julkista (laskennallista kuntarahoitusta) 13,8 milj. €. Vuositasolla summa tasaisen taulukon mukaan on keskimäärin 15,0 milj. €. Kainuun liitolla on välitettävänä rakennerahastorahaa yritystoiminnan ja osaamisen kehittämiseen vuonna 2019 (EAKR/valtio) yhteensä 6,031 milj. €.

Kainuun liiton omasta budjetista varataan rahoitusta kohdennettavaksi mm. joidenkin hankkeiden omarahoitukseen. Kainuun liiton päätöksentekoa ja rahojen käyttöä ohjaa rahoituslaki.

Kainuun liiton hankerahoituspäätöksen tekoon vaikuttavat TOPSU:ssa määritellyt kriteerit arvioitaessa kehittämishankkeiden tukiosuuden suuruutta (vaihteluväli 50–80 %, normi 70 %). Kriteereitä, jotka kohottavat tukiosuutta kohti ylärajaa, ovat maakuntaohjelmaan osuvuuden ja tuloksellisuuden sekä vaikuttavuuden lisäksi erityisesti

- laaja yhteistyö koko maakunnan alueella tai ylimaakunnallinen yhteistyö
- korkea yritysrahoituksen osuus kehittämishankkeen rahoituksesta
- vientiä edistävä toiminta
- uusien kasvualojen ja -yritysten osaamistarpeiden /osaamisaukkojen tunnistus.

(Kokonaisuudessaan kriteerit löytyvät Kainuun maakuntaohjelmasta ja sitä tarkentavasta toimeenpanosuunnitelmasta, TOPSU 2019–2020.)

KaiCell Fibers Oy on Kainuun liiton ja NC Capital Partners Oy:n perustama yhtiö, joka on perustettu biotuotetehtäsinvestoinnin aikaansaamiseksi Kainuuseen. KaiCell Fibers Oy on rekisteröity kaupparekisteriin helmikuussa 2016. Kainuun liiton omistusosuus on tällä hetkellä 15,27 %. Perustajatahojen lisäksi omistajina on useita yksityisiä omistajia.

5.5 Mainetyö ja aluemarkkinointi

Viestintä ja aluemarkkinointi

Viestinnän ja markkinoinnin painopiste on vuonna 2019 edelleen Kainuun maineen kirkastamisessa ja alueen valtakunnallisen ja kansainvälisen tunnettuuden parantamisessa. Vuonna 2018 aloitettua mainetyötä jatketaan tiiviissä yhteistyössä uuden maakunnan strategian valmistelun kanssa. Mainetyöhön kutsutaan mukaan kaikki kainuulaiset toimijat ja maakunnan asukkaat. Tavoitteena on saada vuoden 2019 aikana työstettyä yhteisesti hyväksytyt Kainuun pääviestit, joita eri toimialat ja kunnat voivat käyttää ja soveltaa omiin tarpeisiinsa. Samassa yhteydessä työstetään myös uuden maakunnan brändiä.

Viestinnässä ja aluemarkkinoinnissa tehdään tiivistä yhteistyötä sekä julkisorganisaatioiden kesken että yritysten ja esimerkiksi tapahtumanjärjestäjien kanssa. Kainuun liitto voi resurssiensa rajoissa toimia koordinoijana yhteistyöhankkeissa, mikäli maakunnan muut toimijat niin haluavat.

5.6 Edunajaminen ja yhteistyö

Yleinen edunajaminen

Kainuun liitto toimii maakunnan edunvalvojana ja -ajajana maakuntahallituksen hyväksymien painopisteiden mukaisesti. Vuonna 2019 erityisenä vaikuttamiskohteena on maakuntauudistus ja maakuntien aidon itsehallinnon turvaaminen. Liikenteellinen ja tietoliikenteellinen saavutettavuus on pitkän aikajänteen keskeisiä edunvalvonnan teemoja sekä yhteistyökysymyksiä Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kesken. Ennakoivuus ja varautuminen äkillisiin edunvalvontatehtäviin on jatkuva toimintamalli.

Uuden maakuntalain mukaisessa aluekehityskeskustelussa ministeriöiden kanssa Kainuu edistää Kainuun aluetalouden kasvua ja uudistumista tukevia poikkihallinnollisia toimenpiteitä (positiivisen rakennemuutoksen mahdollistaminen). Kainuun liitto koordinoi Kainuun siltasopimuksen valmistelua ja toimeenpanoa.

Europe Direct -tiedotuspisteen ylläpito ja tiedon välitys

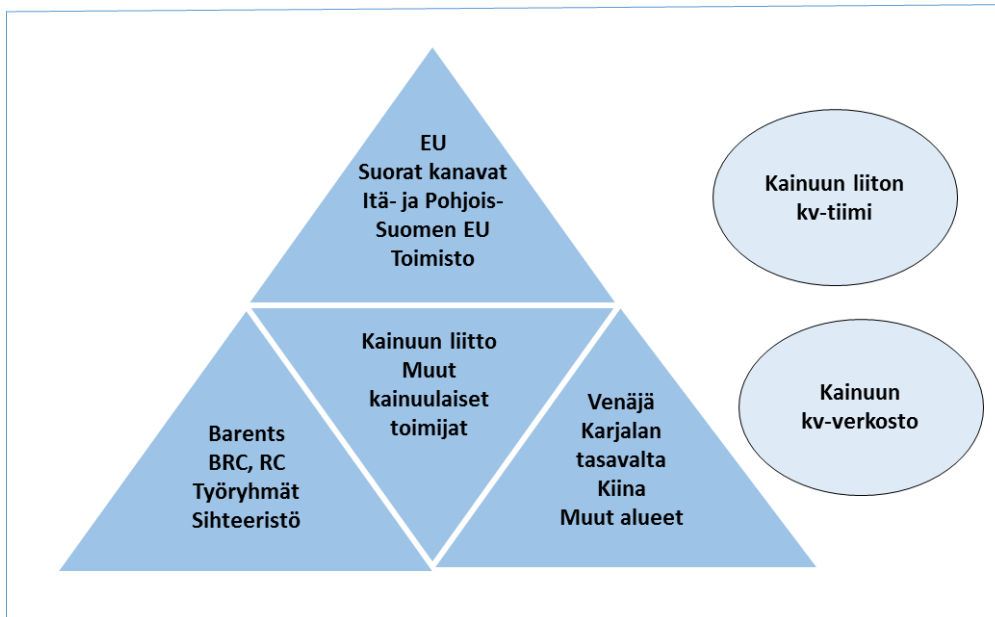
Europe Direct on Euroopan komission ylläpitämä verkosto, jonka päätehtävä on välittää Euroopan valtioiden kansalaisille tietoa EU:sta. Kainuun liitto on vuoden 2015 alusta lähtien ollut Europe Direct -verkoston jäsen. Keskeisenä tavoitteena on kansalaisten osallistumisen tukeminen, esimerkiksi muualla Euroopassa tapahtuvaan työn tekoon ja opiskeluun liittyvien esteiden madaltaminen. EU-tiedotuspisteet toimivat unionin kaikkien toimielinten etäpisteinä. Ne täydentävät ja tukevat paikallistasolla komission edustustojen ja parlamentin tiedotustoimistojen työtä.

Kainuussa on tarvetta Eurooppa-tiedolle hanketoiminnassa, jotta erityisesti EU:n erillisrahoituskanavat voidaan hyödyntää nykyistä tehokkaammin. Tiedotuksen painopisteenä on myös nuorten kansainvälistymisen tukeminen ja oppilaitosyhteistyö. Kainuun liitossa ylläpidetään liiton toimiston 2. kerrokseen sijoittuvaa tiedotuspistettä ma-pe klo 9-15; tiedottaminen painottuu kuitenkin yhä enemmän verkkoon, verkkosivujen, sosiaalisen median ja uutiskirjeiden kautta. Myös tapahtumien järjestäminen eri kohderyhmille on keskeinen tapa toimia. Vuonna 2019 viestinnässä painottuu Euroopan parlamenttivaalit.

5.7 Kansainvälinen toiminta

Kainuun liitto toteuttaa aluekehitysviranomaisen tehtävässä jatkuvaa kansainvälistä toimintaa, joka liittyy liiton perustehtäviin aluekehittämiseen ja alueiden käytön suunnitteluun. Kainuun liiton kansainvälistä toimintaa koordinoi maakuntajohtajan vetämä kv-tiimi.

KV-TIIMI JA KV-TOIMIJAVERKOSTO

Kuva 6. Kv-tiimi ja kv-toimijaverkosto

Kainuun liiton sisäisin järjestelyin kohdennetaan henkilöstöresursseja kansainvälisen toiminnan, etenkin kansainvälisen edunvalvonnan ja viestinnän tehostamiseksi. Tavoitteena on hyödyntää kansainvälisiä harjoittelijoita ja opinnäytetyön tekijöitä toiminnan tukena.

Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimisto

Maakunnan pysyvä edustus Brysselissä hoidetaan Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston kautta, jonka toimintaan osallistuu seitsemän maakuntaa. Kainuun liitto aktivoi ja koordinoi kainuulaisten tahojen kansainvälistä toimintaa (ns. kotipesätoiminta) sekä osallistuu EU-toimiston ohjaukseen. EU-toimisto tukee vuonna 2019 erityisesti maakuntien edunvalvontaa EU:n koheesipolitiikan tulevien ratkaisujen ja aluekehitysohjelmien säädösten valmistelussa.

Kansainväliset verkostot

Kainuun liiton rooliin kuuluvaa EU-alueen sisäistä yhteistyötä tehdään pääsääntöisesti eri järjestöjen ja verkostojen kautta. Kainuu toimii vuonna 2019 kansainvälisissä verkostoissa ja järjestöissä, joista keskeisimmät ovat:

1. Barentsin alueyhteistyö

Kainuun liitto osallistuu Barentsin aluehallintojen väliseen yhteistyöhön alueneuvoston, aluekomitean ja näiden työryhmien jäsenenä. Keskeinen tavoite on Barentsin alueen saavutettavuuden ja elinvoimaisuuden parantaminen. Barentsin alueellisessa liikenne- ja logistiikkatyöryhmässä ja sen käynnistämässä CBC-hankkeessa Kainuulla on vetovastuu.

2. Venäjä-yhteistyö

Venäjälle suuntautuvassa poliittisessa yhteistyössä keskeistä on Euregio Karelian hallituksen ja sen sihteeristön toiminta (Kainuu, Pohjois-Karjala, Pohjois-Pohjanmaa ja Karjalan Tasavalta). Euregio-toimintaa ohjaa vuonna 2014 hyväksytty yhteinen asiakirja ”Euregio Karelian toiminnan pääsuunnat 2020”. Vuonna 2019 valmistellaan uusi yhteistyöohjelma.

EU:n CBC - ohjelma on käynnistynyt hanketoteutuksen osalta vuonna 2018. Kainuun liitto tukee alueen organisaatioiden Venäjä-hankkeita ja osallistuu niiden toteuttamiseen Venäjä-strategian pohjalta. Kainuun liiton asiantuntijat arvioivat, aktivoivat ja koordinoivat rahoituskauden 2014–2020 CBC -hankkeiden valmistelua.

3. NSPA -verkosto

Kainuun liitto osallistuu Pohjoisten harvaan asuttujen alueiden verkoston (Northern Sparsely Populated Areas) toimintaan. Sen keskeinen tavoite on EU:n harvaan asuttujen alueiden erityisaseman vahvistaminen. Kainuu hyödyntää OECD:n tuottaman raportin tietoa ja suosituksia EU:n tulevan budjetti- ja ohjelmakauden valmisteluissa.

4. Jäsenyydet eurooppalaisissa verkostoissa

Kainuun liitto osallistuu maa- ja metsätalouden kehittämiseen kohdentuvan Agricultural European Innovation Partnership (EIP-AGRI) -verkoston toimintaan sekä on mukana biotalouteen ja ilmasto-työhön liittyvissä verkostoissa Bio-based Industries Consortium (BIC), kaupunkien ja alueiden johtajien yleiskokouksessa (Covenant of Mayors, CoM). Euroopan raja-alueiden liittoon (AEBR) Kainuu kuuluu Euregio Karelian kautta.

Kainuun liitto toimii eurooppalaisissa verkostoissa Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston välityksellä. Näitä ovat mm. Euroopan alueiden tutkimus- ja innovaatioverkosto European Regions' Research and Innovation Network (ERRIN), väestönmuutosalueiden verkosto Demographic Change Regions' Network (DCRN), epävirallinen Itämeri-yhteistyöryhmä Informal Baltic Sea Group (iBSG), maa- ja metsätalouteen sekä ruoantuotantoon liittyvien innovaatioiden eurooppalainen alueiden verkosto ERIAFF.

Alla olevaan taulukkoon on koottu **Kainuun liiton koko organisaation tasoisten** tehtävien tavoitteita ja mittareita. Seuraaviin taulukkoihin on koottu erikseen kunkin vastualueen omien tehtävien tavoitteet ja mittarit.

KAINUUN LIITTO KOKO ORGANISAATIO		
Tehtävä	Tavoite 2019	Mittari
Talouden hoitaminen	Pysyminen budjetissa koko Kainuun liiton ja vastualueiden osalta	Talouden seuranta osoittaa pysymisen budjetissa, talousraportit kuukausittain
Yhteistyö kuntien kanssa	Osallistuminen perussopimuksen mukaisiin kuntaneuvotteluihin sekä kuntajohtajakokouksiin; kuntien kanssa sovittujen toimien toteuttaminen	Kuntaneuvottelut toteutuvat; kuntien kanssa sovitut toimet toteutetaan
Suuralueyhteistyö	Osallistuminen Itä- ja Pohjois-Suomen neuvottelukuntien kokouksiin tai muihin suuralueiden yhteiskokouksiin, Kainuu puheen-	4 kpl kokouksia vuonna 2019

	johtajana Pohjois-Suomen neuvottelukunnan kokouksissa vuonna 2019	
Kainuun toimintaympäristön muutosten seuraaminen	Kainuun liitto seuraa aktiivisesti Kainuun toimintaympäristön muutoksia (talouden, sosiaalisen kehityksen ja ympäristön osalta). Ennakointi- ja arviointiryhmä kokoontuu säännöllisesti ja liitto ylläpitää kuiskintaa.fi –ennakointiportaalia.	Ennakointi- ja arviointiryhmän kokoontumisten määrä, kpl/v
Kainuun liiton viraston organisointi ja sisäinen työnjako	Maakuntajohtajan vetämä johtoryhmä varmistaa, että Kainuun liiton viraston organisointi ja sisäinen työnjako noudattaa maakuntaohjelman ja toiminta- ja taloussuunnitelman painotuksia. Vastuut jalkautetaan vuosittaisella kehityskeskustelukierroksella.	Kehityskeskustelut pidetään ja vastuut jalkautetaan
Kainuun liiton suunnittelutyö	Maakuntajohtajan vetämä johtoryhmä varmistaa, että Kainuun liiton vastuulla oleva suunnittelutyö toteutuu maakuntahallituksen ja –valtuuston linjausten ja aikataulujen mukaan.	Kainuun liiton vastuulla oleva suunnittelutyö toteutetaan
Edunvalvonnan ja eri ohjelmien sekä rahoitusinstrumenttien yhteensovittaminen	Kainuun liitto vastaa MYR:n ja sen sihteeristön hyvästä toimivuudesta siten, että edunvalvonta ja eri ohjelmien sekä rahoitusinstrumenttien yhteensovittaminen on joustavasti mahdollista.	Huolehditaan MYR:n ja sen sihteeristön hyvästä toimivuudesta
Maakuntajohtajan ajankohtaiskatsaukset maakuntahallitukselle Kannanotot lausuntopyyntöihin	Maakuntajohtaja valmistelee jokaiseen maakuntahallituksen kokoukseen ajankohtaiskatsauksen, jossa käsitellään akuutit ja ennakoitavat edunajamisen toimenpiteet. Maakuntahallitus ja virasto antavat kannanottoja lausuntopyyntöihin sekä tarvittaessa omaehtoisesti.	Maakuntajohtajan ajankohtaiskatsaukset jokaisessa maakuntahallituksen kokouksessa Kannanotot lausuntopyyntöihin kpl/vuosi
Kansainväliset tehtävät ja kansainvälinen edunvalvonta	Maakuntajohtajan vetämä kv-tiimi varmistaa, että Kainuun liiton viraston organisointi ja sisäinen työnjako ottaa huomioon kansainväliset tehtävät. Kainuun liiton sisäisin järjestelyin kohdennetaan henkilöstöresursseja kansainvälisen toiminnan, kansainvälisen edunvalvonnan ja viestinnän tehostamiseksi. Tavoitteena on hyödyntää kansainvälisiä harjoittelijoita ja opinnäytetyön tekijöitä toiminnan tukena.	Henkilöstöresursseja kohdennetaan kansainvälisiin tehtäviin Kansainvälisiä harjoittelijoita ja opinnäytetyön tekijöitä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan toiminnan tukena kansainvälisissä asioissa
Maakuntauudistukseen liittyen		
Mahdollisten uusien toimielinten perustaminen	Kainuun liitto varautuu perustamaan Kainuun yleistä varautumista koordinoivan valmiustoimikunnan sekä yhdistysten ja järjestö-	Mahdollinen toimielinten perustaminen

	jen yhteyselimenä toimivan järjestöasiain neuvottelukunnan Maakunnallisen vanhusneuvoston ja vammaisneuvoston perustaminen	
Kainuun liitto valmistelee riittävän määrän eri hallintoelinten kokouksia	Maakuntahallituksen kokoontuminen	10-12 kertaa
	Maakuntavaltuuston kokoontuminen	vähintään 3 kertaa
	Tarkastuslautakunnan kokoontuminen	5-7 kertaa
	Maakunnan yhteistyöryhmän kokoontuminen	5-7 kertaa
	Maakunnallisen nuorisovaltuuston kokoontuminen	4-5 kertaa

Taulukko 1. Kainuun liiton koko organisaation tehtävät, tavoitteet ja mittarit

ELINKEINOT JA ALUEKEHITYS		
Tehtävä	Tavoite 2019	Mittari
Ennakointi ja seuranta	Ennakointi- ja seurantaryhmän johdolla laaditaan TOPSU:lle indikaattorit/seurantakehikko ja tehdään sen mukainen TOPSU:n ennakointi- ja seurantaraportti	TOPSU:n ennakointi- ja seurantaraportti 1 kpl, valmis 2019
Maakuntaohjelman toimeenpano	TOPSU:ssa linjatut strategiset toimenpiteet toteutuvat/ käynnistyvät	TOPSU:n ennakointi- ja seurantaraportin arvio tp:n etenemisestä
Edunajaminen	Edunajamisesta TOPSU:n linjatut toimenpiteet toteutuvat ja etenevät kohti tavoitteita	TOPSU:n ennakointi- ja seurantaraportin arvio edunajamisen etenemisestä
EAKR-välittävä viranomainen ja muu kehittämishankerahoitus	Rahoitetaan TOPSU:n painopisteiden mukaisia tuloksellisia ja vaikuttavia hankkeita	TOPSU:n ennakointi- ja seurantaraportin arvio kehittämishankerahoituksen etenemisestä ja tuotoksista
Suuralueyhteistyö	Osallistuminen Itä- ja Pohjois-Suomen neuvottelukuntien kokouksiin tai muihin suuralueiden yhteiskokouksiin	4 kpl kokouksia vuonna 2019
Valtakunnallinen yhteistyö	Osallistuminen valtakunnallisiin aluekehitysprosesseihin	
TOPSU:n strategiset linjaukset: osaavan työvoiman saannin varmistaminen	Kainuun siltasopimuksen laatiminen ja toteutuksen käynnistäminen; työvoimapula helpottaa, yritykset ja julkisen sektorin työnantajat saavat tarvitsemaansa työvoimaa	TOPSU:n ennakointi- ja seurantaraportin sekä siltasopimuksen seurannan arviot siltasopimuksen/osaavan työvoiman saannin varmistamisen etenemisestä ja tuloksista
TOPSU:n strategiset linjaukset: teollisten ja palvelualan investointien saaminen Kainuuseen	Yhteistyössä yritysten ja julkisen sektorin toimijoiden kanssa varmistetaan käynnistyneiden ja vireillä olevien investointiprosessien toteutuminen poistamalla niiden toteuttamista vaikeuttavat	KaiCell Fibers –hanke etenee aikataulussa, Kaivostoiminnan varmistuneet investoinnit (Terrafame, Sotkamo Silver) etenevät suunnitellusti, Kainuun kärkitoimialoille saadaan uusia investoin-

	<p>esteet ja etsitään aktiivisesti uusia Kainuuseen sijoittavia investoijia. Osana Kainuun maineyötä vahvistetaan Kainuun vetovoimaa investointikohteena aluemarkkinoinnin keinoin sekä toteutetaan Kainuu Brysselissä, Winter Wonders tapahtuma niin, että saavutetaan pysyviä mitattavia tuloksia. Edelleen kehitetään ja vakiinnutetaan Kainuun suorien ulkomaisten investointien saamisen toimintamalli (FDI). Koordinoidaan Kainuun kasvurahaston toteutettavuus selvityksen ja markkinapuuteanalyysin tekemistä. Osallistuminen NSPA-verkostossa Arctic Investment Platformin suunnitteluun.</p>	<p>teja, Winter Wonders tapahtuman jälkiarviointi; FDI toimintamalli integroidaan osaksi uuden maakunnan kasvupalveluja; Kainuun kasvurahaston toimintamalli syntyy; Arctic Investment Platform etenee esiselvityshankkeesta konkreettiseksi toiminnaksi</p>
TOPSU:n strategiset linjaukset: saavutettavuus	<p>Rahoitetaan Kainuun sisäistä ja ulkoista saavutettavuutta, matka- ja kuljetusketjujen sujuvuutta ja sitä kautta alueen yritysten kilpailukykyä parantavia hankkeita. Kajaanin lentoaseman matkustajamäärää kasvatetaan (vuoteen 2021 mennessä 100 000 matkustajaa per vuosi) lisäämällä kansainvälistä liikennettä ja yhteyksiä Kajaanin lentoaseman kehittämissuunnitelman mukaisesti. Kajaanin lentoasemaa kehitetään ja statusta vahvistetaan maakunnan toimijoiden ja Finavian yhteistyönä. Varmistetaan Kainuun tietoliikenteellisen saavutettavuuden ja nopeiden yhteyksien alueellinen kattavuus koko Kainuussa julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin organisaatioiden yhteistyönä.</p>	<p>Kainuun sisäinen ja ulkoinen saavutettavuus, matka- ja kuljetusketjujen sujuvuus paranevat; Pohjois-Suomen lentoliikenne – hankkeen tavoitteet toteutuvat; Kajaanin lentoaseman matkustajamäärää nousee vuoden 2018 tasosta</p>
Valmistautuminen tulevaan RR kauteen	<p>Valmistautuminen tulevaan RR kauteen etenee IP alueen yhteisten tavoitteiden mukaisesti; Kainuun liitto osallistuu aktiivisesti rajat ylittävien Venäjä-ohjelmien valmisteluun (mikäli ohjelmavalmistelu käynnistyy 2019)</p>	<p>Aktiivinen osallistuminen valtakunnallisiin ja IP alueen RR valmistelun yhteistyöryhmiin, Kainuun sisäisen yhteistyön koordinointi RR valmistelussa; Osallistuminen Venäjä-ohjelmien valmisteluun</p>
Maakuntaudistuksen (maku) eteneminen suunnitellusti	<p>Aktiivinen osallistuminen maku valmistelun työryhmiin, Maakuntastrategia etenee suunnitellusti ja aikataulussa</p>	<p>Maakuntastrategia luonnos valmiin vaaleilla valitun maakuntavaltuuston aloittaessa 2019; Maku:n TR:n raportit niiden työn etenemisestä</p>
Kansainvälinen yhteistyö		
Venäjä-yhteistyö	<p>Kainuun liiton ja Kostamuksen kaupunkipiirin välisen yhteistyö-</p>	<p>Kostamuksen Business Forumin järjestäminen lokakuussa 2019</p>

	pöytäkirjan ja yhteisen toimintasuunnitelman toteuttaminen vuonna 2019	yhteistyössä Kajaanin kaupungin, Kostamuksen kaupungin, Suomi-Venäjä-Seuran, Suomalais-Venäläisen Kauppakamarin kanssa
	Barents Link Centerin käytön aktivointi kainuulaisten ja kostamulaisten toimijoiden yhteisenä neuvottelutilana	Barents Link Centerissä järjestetyt yhteiset kokoukset ja tilaisuudet (käyttösopimus allekirjoitettu 30.10.2018)
	Euregio Karelian uuden strategian valmistelu (Pohjois-Karjalalla puheenjohtajuus 2019)	Euregio Karelian strategiatyön käynnistyminen (P-Karjalan johdolla) ja strategiatyöhön osallistuminen v. 2019
Kiina-yhteistyö	Kainuun liitto tukee alueen toimijoita Kiina-yhteistyön aktivoimisessa ja vakiinnuttamisessa, erityisesti CEMIS-konsortion piirissä tehtävä TKI-toiminta sekä investoinnit KaiCell Fibers Oy:hyn sekä Vuokatin alueen investoinnit ja Kiina-yhteistyö sekä kiinalaisten matkailijoiden saaminen Kainuuseen Toimitaan yhteistyössä Kajaanin kaupungin ja Pohjois-Suomen AVI:n kanssa Kiina-yhteyksien luomisessa ja ylläpitämisessä	Investointihankkeet etenevät aikataulussa; TKI- ja yritysyhteistyö laajenee; kiinalaisten matkailijoiden määrä Kainuussa kasvaa
Barents-yhteistyö	Kainuun liitto osallistuu aktiivisesti Barentsin yhteistyöhön (Barentsin alueneuvosto, aluekomitea, työryhmät); Barents Regional Transport and Logistics – Kolarctic CBC hankkeen toteuttaminen (Kainuun liitto pääpartneri)	Barents Regional Transport and Logistics –hankkeen toteuttaminen ja odotettujen tulosten saavuttaminen
Kansainvälinen yhteistyö yhdessä muiden IP-alueen maakuntien kanssa	Osallistuminen ELMO-työskentelyyn, IP-alueen yhteisen älykkään erikoistumisen strategian valmisteluun ja yhteisen pilotin toteuttamiseen;	IP-alueen yhteinen älykkään erikoistumisen strategia valmistuu; ELMO-hankkeen pilotti toteutuu ja hyödyttää IP-alueen toimijoita, ml. kainuulaisia organisaatioita
Älykkään erikoistumisen yhteistyö	Kainuun liiton rahoituksessa priorisoidaan TKI-hankkeita, jotka toteuttavat ÄES-painotuksia ja joissa tunnistetaan kasvun ja uusien lisäinvestointien saamisen mahdollisuudet. Älykkään erikoistumisen kehittämisessä painotetaan kansainvälistä kehittämistoimintaa. Osallistutaan älykkään erikoistumisen strategian toteutusta tehostavien Interreg- ja muiden kv-hankkeiden, EU:n komission lanseeraamien älykkään erikoistumisen alustojen sekä elinkeinojen murroksen edellyttämien uusien toimintamallien (pilottien) suunnitteluun, rakentamiseen ja niiden	Rahoitetaan vaikuttavia ja tuloksellisia ÄES hankkeita; alueelle saadaan kv ÄES rahoitusta; Kainuun koordinoimat hakemukset (2 kpl: mittaustekniikka ja luonnon tuoteala) komission älykkään erikoistumisen alustoihin valmistuvat ja hyväksytään ja alustat joissa Kainuu on kumppanina etenevät suunnitellusti ja tuovat kv TKI –rahoitusta Kainuuseen; Interreg Europe hankkeiden toimintasuunnitelmat ja pilotit hyväksytään ja käynnistyvät

	kautta toteutettavaan yhteistyöhön.	
--	-------------------------------------	--

Taulukko 2. Elinkeinot ja aluekehityksen vastualueen tehtävät, tavoitteet ja mittarit

ALUEIDENKÄYTTÖ		
Tehtävä	Tavoite 2019	Mittari
Maakuntakaavoitus	Vaihemaakuntakaava 2030 hyväksyminen ja voimaan tulo	toteutuu/ei toteudu
Pyydetyt lausunnot	Lausunnot annetaan määräajassa	lausuntojen lukumäärä (kpl) ja poikkeamien lukumäärä määräajoista (jatkoajat) kpl
Edunvalvonta	Osallistutaan toimialaa koskevaan edunvalvontaan (kannanotot, kokoukset)	kannanottojen, kokousten lukumäärä kpl
Yhteistyö kuntien kanssa	Osallistuminen perussopimuksen mukaisesti ja MRL:n mukaisesti kuntaneuvotteluihin	16 kpl
Maakuntien välinen yhteistyö	Neuvottelu jokaisen naapurimaakunnan kanssa	3 kpl
Suuralueyhteistyö	Osallistuminen Itä- ja Pohjois-Suomen neuvottelukuntien kokouksiin tai muihin suuralueiden yhteiskokouksiin	4 kpl
Valtakunnallinen yhteistyö	Osallistuminen valtakunnallisiin (alueidenkäyttö, liikenne) neuvotteluihin tai tilaisuuksiin	2 kpl
Kansainvälinen yhteistyö	Osallistutaan Barents yhteistyökokouksiin	4 kpl
Sidosryhmäyhteistyö	Osallistutaan yhteistyöryhmiin ja erilliskokouksiin	6 kpl
Omat hankkeet	Kainuun maakuntakaavan metsätalousvaikutukset –hanke valmistuu	toteutuu/ei toteudu
Yhteistyöhankkeet	Lentoliikennehanke ja Barents Region Transport ja Logistics hanke etenevät suunnitelmien mukaisesti	2 kpl toteutuu/ei toteudu

Taulukko 3. Alueidenkäytön vastualueen tehtävät, tavoitteet ja mittari

HALLINTOPALVELUT		
Tehtävä	Tavoite 2019	Mittari
Henkilöstöasioiden hoitaminen	Henkilöstöasioiden nopea hoitaminen Tarvittavien henkilöstöohjeiden laatiminen	Yleiset henkilöstöasiat hoidetaan Tarvittavat ohjeet laaditaan
Talous; tulos	Talousarvion tulostavoite vuodelle 2019 saavutetaan Kuukausittaiset talousraportit osoittavat, että pysytään budjetissa Kainuun liiton taloudesta ja toiminnan toteutumisesta raportoidaan kunnille osavuosisikatsuksil-	Tilinpäätös, tilikauden tulos Talousraporttien tunnusluvut Osavuosisikatsaukset kunnille neljän kuukauden välein

	la	
Yleishallinto	Laadukkaasti ja tehokkaasti hoidettu yleishallinto (asiakirja- ja kokoushallinta, arkistointi jne.)	Määräajassa laaditut kokousten esityslistat ja pöytäkirjat
Talousarvio- ja tilinpäätöskirjojen laadinta	Talousarvio- ja tilinpäätöskirjojen selkeyttäminen	Selkeät asiakirjat
Suuralueyhteistyö	Osallistuminen Itä- ja Pohjois-Suomen neuvottelukuntien kokouksiin tai muihin suuralueiden yhteiskokouksiin Kainuu puheenjohtajana Pohjois-Suomen neuvottelukunnan kokouksissa vuonna 2019	4 kpl kokouksia vuonna 2019 Kainuun puheenjohtajuuteen Pohjois-Suomen neuvottelukunnan kokouksissa liittyvistä kokous yms. järjestelyistä vastaaminen (hallintopalvelut)
Hankepäätökset	Päätökset tehtävä 3 kk:n kuluessa	Toteutuminen määräajassa
Maksatuspäätökset	Päätökset tehtävä 90 päivän kuluessa, Kainuun liiton tavoite 25 päivän kuluessa	Toteutuminen määräajassa
Viestintä ja markkinointi		
Perusviestintä	Vaikuttava ja nopea viestintä	Viestinnän vaikuttava ja nopea toteuttaminen, palautteet
Mainetyö	Mainetiimin toiminnan vakiinnuttaminen	Säännölliset kokoontumiset joka toinen kuukausi, vuosittainen Kainuun Viestintäfoorumi
Aluemarkkinointi ja tapahtumayhteistyö	Yhteisesti sovittujen tapahtumien (maakuntajuhla yms.) toteuttaminen	3-4 tapahtumaa/vuosi

Taulukko 4. Hallintopalvelujen vastualueen tehtävät, tavoitteet ja mittarit

6. MAAKUNTAUUDISTUKSEN VALMISTELU 2019-2020

Maakuntauudistuksen toimeenpano

Maakuntauudistus on historiallinen ja vaikutuksiltaan laaja hallinnollinen ja toiminnallinen uudistus. Vuoden 2021 alusta on tarkoitus käynnistyä maakuntapohjalle rakentuva uusi, demokratiaan perustuva hallintotaso. Uudet maakunnat ovat monialaisia: maakunnille siirretään sote-palvelujen järjestäminen, maakuntien aluekehitys- ja maakuntakaavoituksen tehtävät sekä muita, pääosin ELY-keskusten nyt hoitamia ympäristö-, liikenne-, maaseutu- ja yrityskehitystehtäviä ja rakennerahastotoiminta. Itsehallintoalueen ylimmät päättäjät valitaan vaaleilla ja sen rahoitusmalli perustuu käynnistysvaiheessa valtion budjettirahoitukseen.

Kainuun liiton lakisäätteiset tehtävät siirtyvät kaikki tulevaan maakuntaan. Uusi maakunta on organisaatiomuodoltaan konserni. Kainuun maakuntavalmistelussa konsernirakenteesta on linjattu niin, että elinvoimatehtävät muodostavat sote- ja pelastustehtävien ohella toisen, monialaisen vastuualuekokonaisuuden. Strategiatyö, kansainväliset tehtävät ja viestintä tulevat olemaan läpileikkaavia tehtäviä.

Maakuntauudistuksen esivalmistelu käynnistyi Kainuussa kesäkuussa 2016. Kainuun maakuntauudistuksen esivalmistelun projektisuunnitelmassa Kainuun muutosvisio on määritelty seuraavasti: ”KAINUTLAATUISEN PALVELEVA JA ELINVOIMAINEN EDELLÄKÄVIJÄMAAKUNTA”. Visio korostaa kainuulaisten oma-aloitteisuutta ja yhteisvastuuta uuden Kainuun maakunnan tulevaisuu-

desta niin ihmisten hyvinvoinnille tärkeiden palvelujen järjestämisessä kuin alueen elinvoiman ja kasvun vahvistamisessa.

Maakunta- ja sote-uudistuksen esivalmisteluvaihetta on jatkettu kahteen otteeseen lainsäädäntötyön viiveiden vuoksi. Kainuun liiton tehtävänä on toimia esivalmisteluvaiheen aikana maakuntauudistuksen toimeenpanoa hallinnoivana viranomaisena. Liitto vastaa siten uudistukseen käytettävien valtion rahoituksen hakemisesta, budjetoinnista sekä toimintaedellytysten ylläpitämisestä ja hallinnollisista päätöksistä. Uudistuksen päätöksenteko on tapahtunut poliittisen ohjausryhmän ja väliaikaisen valmistelutoimielimen päätöksin. Valmistelurakenteeseen on kuulunut lisäksi lukuisia työryhmiä ja esivalmisteluun palkattujen toimihenkilöiden muodostama VATE-toimisto. Vuoden 2019 osalta Kainuun liitto joutuu varautumaan edelleen uudistuksen esivalmistelun hallinnointiin. Esivalmisteluvaiheen rahoitus on Kainuun liiton budjetissa erotettu omana projektinaan ja sen käytöstä raportoidaan valtiovarainministeriölle annettujen ohjeiden mukaisesti.

Uudistuksen käynnistämisen kannalta ratkaisevat lait ovat parhaillaan (loppuvuosi 2018) eduskunnan käsittelyssä. Lakikokonaisuuteen kuuluvalla voimaanpanolailla perustetaan juridisesti uudet maakuntaorganisaatiot ja annetaan väliaikaisille toimielimille rajattu toimivalta valmistelun osalta kunnes vaaleilla valitut maakuntavaltuustot aloittavat toimintansa.

Niin kauan kuin maakuntalainsäädäntö on valmisteilla, on Kainuun liitolla yhdessä muiden maakunnan liittojen ja Kuntaliiton kanssa vielä hoidettavana poliittista edunvalvontaa lakiluonnosten korjaamiseksi maakuntien aitoa itsehallintoa tukeviksi. Tämä tehtävä jatkuu kunnes poliittinen ohjaus perustettavissa maakunnissa siirtyy vaaleilla valituille luottamushenkilöille.

Erityisen huomion kohteena tulevat olemaan maakuntien rahoituksen riittävyys, aluekehitys- ja kasvupalvelujen lainsäädäntö, sote-palvelujen valinnanvapauslaki sekä maakunnan liikenneviranomaistehtävät. Maakuntien aluekehitystehtävä ja sen suhde valtion talouden suunnitteluun (neuvottelumenettely) on yksi keskeinen määrittelyn kohde. Kainuun valmisteluorganisaation sisällä on tärkeää, että saamme Kainuun muutosvision mukaisesti tulevalle maakuntaorganisaatiolle yhtenäisen tilannekuvan, tavoitteet ja yhteistyöhengen, joka kantaa Kainuun tulevaa maakuntaa eteenpäin.

Kun uudet maakunnat perustetaan, Kainuun liitto ja muut ns. siirtyvät organisaatiot jatkavat normaalia toimintaansa vuoden 2020 loppuun saakka. Niiden velvollisuutena on antaa virka-apua uusien organisaatioiden ylösajamiseen. Käytännössä Kainuun liitossa on tehty jo tätä virkатыötä ja on huomattava, että nyt ja seuraavina kahtena vuonna valmistuvat ja valmisteilla olevat suunnitelmat siirtyvät uudelle maakunnalle. Niiden valmistelua on kuitenkin ohjattava uuden maakunnan strategiatyöllä ja linjauksilla.

Vuoden 2019 aikana erityisesti maakunnan liiton tehtävien näkökulmasta merkittäviä valmistelutehtäviä ovat maakuntien talouden ja toiminnan simulointi sekä uuden maakunnan maakuntastrategian valmisteluprosessi. Aluekehittämisen keskustelujen simulointi Kainuun osalta jatkuu keväällä 2019 ja tähän liittyy sisällöllisesti Kainuun siltasopimuksen valmistelu, johon maakuntauudistuksen yhteistyörakenne antaa luontevan perustan.

Tuleva maakunta on konsernirakenteinen organisaatio ja sen toimintaa linjaa pitkän aikavälin tavoitteet sisältävä maakuntastrategia. Yhtenä sen osana jatkuvat alueidenkäytön ja aluekehittämisen tavoitteet nykyisin sisältävä maakuntasuunnitelma.

Vuoden 2019 aikana väliaikainen valmistelutoimielin järjestää Kainuussa maakuntavaalit, joissa valitaan tulevan maakunnan ylin päättävä elin, maakuntavaltuusto. Vuoden 2019 osalta tulevan maakunnan ylösajo siirtyy maakuntavaltuuston johdolla tapahtuvaksi valmisteluorganisaation pää-

osin jatkaessa toimintaansa. Valtuusto valitsee maakuntahallituksen ja tarpeellisen määrän vastuuvirkamiehiä.

Kainuun liiton organisaatio toteuttaa maakunnan liittojen lakisääteiset tehtävät normaalisti vuoden 2020 loppuun saakka. Kainuun liiton virasto vastaa toiminta-alaansa kuuluvien tehtävien siirrosta uudelle maakunnalle. Tähän liittyen Kainuun liiton avainhenkilöt osallistuvat VATE:n toimintaan vastuuvastuun valmistelijoina ja työryhmän jäseninä ja antavat virka-apua.

7. TALOUSARVIO JA -SUUNNITELMA VUOSILLE 2019-2020

7.1 Yleisperustelut

Kilpailukykykysymyksen mukaiset kunta-alan sopimukset allekirjoitettiin syyskuussa 2016. KT Kuntatyönantajat ovat neuvotelleet kilpailukykykysymyksen yhtenä Elinkeinoelämän keskusliiton ja paikallisten keskusjärjestöjen kanssa. Kunta-alalle toteutettiin kilpailukykykysymyksen mukainen neuvottelutulos ajalle 01.02.2017-31.01.2018. Samalla sovittiin lomamääräytymisvuosille 2016-2017, 2017-2018 ja 2018-2019 lomarahasta ja sen määräytymisestä. Lomarahasta on tehty erillinen määräaikainen työ- ja virkaehtosopimus.

Julkisen sektorin lomarahojen leikataan 30 prosentilla kolmena vuonna. Lomarahojen leikkaus koskee 01.02.2017-30.09.2019 maksettavia lomarahojen leikkauksia. Leikkaus koskee kaikkia työntekijöitä. Tämä vaikuttaa julkisen sektorin työvoimakustannuksiin. Niiden alenemisella mahdollistetaan kaikkien työnantajien eli yksityisten ja julkisten työnantajien sairausvakuutusmaksun alentaminen. Valtiovarainministeriö on laskenut kunta-alan lomarahaleikkauksille kustannusvaikutuksen, jolla työnantajille koitua kustannushyöty otetaan pois kunnille maksettavista valtionosuuksista. Kuntatyönantajat eivät hyödy alenemisesta vaan vaikutus on kustannuksiltaan neutraali.

Kilpailukykykysymyksen tavoitteena on parantaa suomalaisen työn ja yritysten kilpailukykyä, lisätä talouskasvua, luoda uusia työpaikkoja, tukea julkisen talouden sopeuttamista ja edistää paikallista sopimista työ- ja virkaehtosopimusten kautta.

Sopimuskaudella palkkoihin ei tehdä palkantarkistuksia.

Kilpailukykykysymyksen mukaisesti vuosittaista työaika pidennetään 24 tunnilla vuosittaista ansiotasoa muuttamatta. Kunta-alalla toteutustapa vaihtelee sopimusaloittain.

EU:n rakennerahasto-ohjelmakaudella 2014–2020 teknisen tuen osuutta on vähennetty kolmeen prosenttiin ohjelman rahoituksesta (aiemmin 4 %). Tukikelpottomiksi kuluiksi luokitellaan hankehenkilöstön puhelinkulut, matkat, tilavuokrat, koneet ja laitteet sekä MYR:n kokousasialistojen kopiointikulut. Tukikelpottomat menot jäävät liiton maksettaviksi.

7.2 Talousarvioasetelma ja sitovuustaso

Kainuun liiton talousarvio on laadittu kuntalain ja kirjanpitolain edellyttämällä tavalla. Toimintasuunnitelmassa on esitetty kuntayhtymän toiminnalliset tavoitteet sekä niiden toteuttamiseksi eri vastuualueille osoitetut henkilöstö- ja talousresurssit.

Talousarvio jakautuu käyttötalousosaan, tuloslaskelmaosaan sekä investointi- ja rahoitusosaan. Käyttötalousosasta ilmenee koko Kainuun liiton toiminnan kustannusrakenne pääluokittain. Käyttötalousosa on lisäksi esitetty vastuualueittain: alueidenkäyttö, elinkeinot ja aluekehitys, hallintopalvelut ja viestintä. Vastuualueiden tuloslaskelmat on sijoitettu kunkin vastuualueen tekstiosion yhteyteen. Lisäksi on esitetty erikseen luottamushenkilöhallinto, maakuntauudistus ja projektit (jotka eivät ole varsinaisia vastuualueita).

Arvioitaessa talousarviota vastuualueittain/kululajeittain tulee kiinnittää huomiota siihen, että osa kuluista on kirjattu keskitetysti ainoastaan hallintopalvelut vastuualueelle, esimerkiksi vuokrat, toimistotarvikkeet ja siivoukset.

Esitetty vähäinen käyttöomaisuuden osto, joka sisältää atk-laitteistoa ja muuta toimiston tarvitsemaa teknistä kalustoa, hankitaan käyttötaloudella. Näin ollen ei ole erillistä investointiosaa.

Rahoitusosasta ilmenee, että mahdolliset yllättävät investoinnit katetaan vuosikatteella, jonka johdosta investointien osalta lainanottotarvetta ei Kainuun liitolla toistaiseksi ole. Maakuntavaltuuston vahvistama talousarvio sitoo maakuntahallitusta jäsenkuntien tulorahoituksen 2 456 194 euron osalta.

7.3 Kainuun liiton talousarvio ja -suunnitelma vuosille 2019-2020

Talousarvio

Vuoden 2019 talousarvion loppusumma toimintatuottojen osalta on 6 244 345 euroa. Toimintatuotot ovat vuoden 2018 talousarvioon verrattuna 73,3 prosenttia suuremmat. Toimintamenot vuonna 2019 ovat 6 244 345 euroa ja näin ollen 70,9 prosenttia suuremmat kuin edellisenä vuonna. Muutokset johtuvat maakuntauudistuksen valmisteluun varatuista määrärahoista (tuotto- ja kulupuolella). Jäsenkuntien maksuosuus on 2 456 194 euroa, joka on 2,2 % suurempi kuin vuoden 2018 maksuosuus.

Kainuun liiton vuoden 2017 tilikauden tulos oli noin 4 860 euroa ylijäämäinen. Maakuntavaltuusto on pidentänyt päätöksellään 20.06.2018 § 22 KaiCell Fibers Oy:n pääomallainan (400 000 euroa) laina-aikaa 31.12.2021 saakka (aikaisemman päätöksen mukaan laina-aika olisi päättynyt 18.01.2019).

Talousarvion yksityiskohtaiset perustelut

Luottamushenkilöhallinto

Luottamushenkilöhallinnon budjetissa on varauduttu luottamushenkilöiden vuosipalkkioiden, kokouspalkkioiden, matkakorvausten ja muiden kokous- ja koulutuskustannusten maksamiseen. Muihin yhteistoimintaosuuksiin maakuntahallituksen alla on varattu 168 000 euroa erilaisiin uusiin kesken toimintavuoden ilmaantuviin toimintoihin, hankkeisiin ja tilaisuuksiin osallistumiseksi. Nämä menot ovat sellaisia, joihin Kainuun liitto on jo aiemmillä päätöksillään sitoutunut (mm. VT5-yhteistyö ja muuttajakoordinaattori).

Maakuntauudistus

Maakuntauudistuksen budjetissa on varattu koko vuodelle 2019 toimintatuottoihin 3 097 836 euron määräraha ja toimintakuluihin 3 097 836 euron määräraha. Toimintatuotot sisältävät muun muassa valtionavustukset. Toimintakuluihin sisältyvät kustannukset henkilöstömenoista, palvelujen ostoista, aineista, tarvikkeista ja tavaroista sekä muut toimintakulut.

Toimintatuotot

Toimintatuotot koostuvat pääosin kuntien maksuosuuksista (myyntituotot 2 456 194 euroa) sekä EU- ja kansallisesti rahoitettavista hankkeiden tukiosuuksista. Kuntien maksuosuuksilla katetaan noin 39,3 % Kainuun liiton toimintakuluista. Lisäksi tulopuolella on maakuntauudistusta varten maksettavat valtionavustukset sekä vielä osittain maakuntauudistukseen osallistuvien organisaatioiden omarahoitusosuudet.

KAINUUN LIITON TALOUSARVIO 2019

JÄSENKUNTIEN MAKSUOSUUSLASKELMA VUODELLE 2019 v. 2017 ASUKASLUVUN PERUSTEELLA

Kunta	Asukasluku vuonna 2016	Asukasluku vuonna 2017 ennakkotieto	Maksuosuus 2017 euroa	Maksuosuus 2018 euroa	Maksuosuus 2019 euroa	Muutos euroa	%:ia koko maksu- osuudesta
Hyrnsalmi	2 406	2 326	78 978	77 264	77 247	-17	3,1 %
Kajaani	37 521	37 239	1 226 793	1 204 917	1 236 715	31 798	50,4 %
Kuhmo	8 647	8 499	287 149	277 682	282 254	4 571	11,5 %
Paltamo	3 491	3 435	113 738	112 107	114 077	1 970	4,6 %
Puolanka	2 735	2 669	90 521	87 829	88 638	809	3,6 %
Ristijärvi	1 345	1 317	44 054	43 192	43 738	546	1,8 %
Sotkamo	10 471	10 423	343 138	336 257	346 150	9 894	14,1 %
Suomussalmi	8 187	8 051	271 823	262 910	267 375	4 465	10,9 %
Yhteensä	74 803	73 959	2 456 194	2 402 158	2 456 194	54 036	100 %

Taulukko 5. Jäsenkuntien maksuosuudet

Toimintakulut

Kainuun liiton toimintakulut muodostuvat palkoista ja niiden sivukuluista henkilöstökulujen osuus (28,7 %), palveluiden ostoista (64,0 %), aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnoista (0,86 %), avustuksista 1,6 % ja muista toimintakuluista (4,8 %).

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotoissa korkotuloja syntyy liiton pankkitilien koroista. Summat ovat niin vähäisiä, että sellaisia ei ole arvioitu kertyvän tuloksi talousarviossa.

Liiton omat projektit

Projektit eivät ole Kainuun liiton jäsenkuntien maksuosuuskatteista toimintaa muuten kuin omarahoitusosuuden osalta. Kulut katetaan projektien tuotoilla. Projektitoiminta saattaa aiheuttaa kuitenkin liiton maksuvalmiuden heikkenemistä, koska projektien tuotot kertyvät viiveellä. Projektitoiminnassa voi syntyä kuluja, joita ei voida hyväksyä projektin menoksi ja hankkeiden suunnittelu kuuluu yleensä hakijan vastuulle. Näihin kustannuksiin varaudutaan talousarviossa arviomäärärahalta.

Maakuntavaltuuston valtuustoaloitteesta lähtenyt ns. Muuttajakoordinaattorihanke (Osaavan työvoiman rekrytointi Kainuuseen -hanke) on käynnistetty yhdessä Kainuun Etu Oy:n kanssa ESR-ohjelmarahoitteisena. Hanke jatkuu vuoden 2019 puolella.

Kainuun liitto hallinnoi Barentsin alueen yhteistyönä toteutettavaa ja 36 kk kestävästä Barents Transport and Logistics -hanketta, joka on saanut rahoituksen Kolarctic CBC -ohjelmasta. Hanke jatkuu vuoden 2019 puolella.

Kainuun liitto hallinnoi Pohjois-Suomen kehittyvä lentoliikenne 2020 –hanketta. Hanke on yhteishanke Pohjois-Pohjanmaan liiton ja Lapin liiton kanssa. Hanke toteutetaan vuosien 2018-2020 aikana.

Kainuun liitto hallinnoi Metsätalousvaikutukset Kainuun maakuntakaavoituksessa –hanketta. Rahoittajina Kainuun liitto sekä Maa- ja metsätalousministeriö. Hanke päättyy 31.01.2019.

Maakuntahallituksen päätöksen 30.10.2017 § 158 mukaisesti Kainuun liitto osallistuu Oulun yliopiston Kajaaniin sijoitettavan modernin biojalostuksen lahjoitusprofessorin rahoitukseen 100 000 eurolla vuodessa kaudella 2018-2020.

BLITZ –hanke (Business of Literature Zones) rahoitetaan ohjelmasta Northern Periphery and Arctic Programme 2014-2020. Kainuun liitto on hankkeessa yhtenä projektipartnerina. Hankkeen Lead Partner eli pääpartneri on Irish Central Border Area Network Ltd. (ICBAN).

Tuloslaskelmaosa

Tuloslaskelma osoittaa kuinka tulorahoitus riittää toimintamenoihin ja rahoitusmenoihin. Tuloslaskelmasta saadaan seuraavat tunnusluvut: toimintakate, vuosikate, tilikauden tulos ja tilikauden yli-/alijäämä.

KAINUUN LIITON TULOSLASKELMA

TULOSLASKELMA								
KAINUUN LIITTO								
TALOUSARVIO VUODELLE 2019 JA TALOUSSUUNNITELMA VUODELLE 2020								
	TP2017	Muutos %	TA2018	Muutos %	TA2019	Muutos %	TS2020	Muutos %
Myyntituotot	0		0		0			
Kuntien maksusuudet	2 456 194	0,00 %	2 402 158	-2,20 %	2 456 194	2,25 %	2 456 194,00	0,00 %
Tuet ja avustukset	214 009	220,68 %	1 081 187	405,21 %	3 774 926	249,15 %	677 090,00	-82,06 %
Muut tuotot	97 922	-18,29 %	119 494	22,03 %	13 225	-88,93 %	13 225,00	0,00 %
TOIMINTATUOTOT	2 768 125	4,74 %	3 602 839	30,15 %	6 244 345	73,32 %	3 146 509,00	-49,61 %
Henkilöstökulut	-1 748 611	18,86 %	-1 619 502	-7,38 %	-1 794 567	10,81 %	-1 722 054,00	-4,04 %
Palvelujen ostot	-742 878	-20,80 %	-1 773 503	138,73 %	-3 997 852	125,42 %	-1 040 055,00	-73,98 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-57 500	2,05 %	-61 834	7,54 %	-53 900	-12,83 %	-49 900,00	-7,42 %
Muut toimintakulut	-219 136	-7,73 %	-198 000	-9,65 %	-398 026	101,02 %	-334 500,00	-15,96 %
TOIMINTAKULUT	-2 768 125	2,41 %	-3 652 839	31,96 %	-6 244 345	70,94 %	-3 146 509,00	-49,61 %
TOIMINTAKATE	0	0	-50 000		0	0	0	
VUOSIKATE	0	0	-50 000		0	0	0	
TILIKAUDEN TULOS	0	0	-50 000		0	0	0	
Talousarvio vuodelle 2019 sisältää maakuntaudistuksen määrärahavaraukset (menot ja tulot).								
Taloussuunnitelmavuodelle 2020 ei ole vastaavia maakuntaudistuksen määrärahavarauksia.								

Taulukko 6. Kainuun liiton tuloslaskelma

Edellä oleva tuloslaskelma 2019 sisältää arvion koko vuoden maakuntaudistukseen liittyvistä menoista/tuloista, menot ovat pääsääntöisesti varattu ostopalveluihin 2 957 797 euroa. Kokonaisuudessaan maakuntaudistuksen menoihin on varattu 3 097 836 euroa. Tulopuolelle on arvioitu kertyvän valtion (100 %) tuen osuutta 3 097 836 euroa. Talousarvion laadintahetkellä ei vielä tiedetä maakuntaudistuksen väliaikaishallinnon toiminnan aloittamisen ajankohtaa ja tämän vuoksi varauduttu koko vuoden määrärahavarauksilla.

KAINUUN LIITON RAHOITUSLASKELMA

RAHOITUSLASKELMA			
KAINUUN LIITTO			
TALOUSARVIO 2019			
	TP 2017	TA 2018 1-10	TA2019 1-12 (arvio)
TOIMINNAN RAHAVIRTA			
Vuosikate	4 860,12	-898 625,61	0,00
Satunnaiset erät			
Tulorahoituksen korjausevät	1,41	-0,24	0,00
TOIMINNAN RAHAVIRTA	4 861,53	-898 625,85	0,00
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA			
Investointimenot	-575,00		
Rahoitusosuudet investointimenoihin			
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	671,88	81,24	0,00
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	96,88	81,24	0,00
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	4 958,41	-898 544,61	0,00
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA			
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET			
Antolainasaamisten lisäykset			
Antolainasaamisten vähennykset			
LAINAKANNAN MUUTOKSET			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys			
Lyhytaikaisten lainojen muutos			
OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET			
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET	397 536,88	1 777 753,07	2 423 098,66
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutos	428 351,88	1 748 367,76	2 630 706,73
Vaihto-omaisuuden muutos			
Saamisten muutos	-46 784,94	156 919,79	188 303,75
Korottomien velkojen muutos	15 969,94	-127 534,48	-153 041,38
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	397 536,88	1 777 753,07	2 423 098,66
RAHAVAROJEN MUUTOS	402 495,29	879 208,46	405 019,33
RAHAVAROJEN MUUTOS	402 495,29	879 208,46	405 019,33
Rahavarat kauden lopussa	1 669 029,12	2 548 237,58	2 450 050,00
Rahavarat 1.1.	1 266 533,83	1 669 029,12	2 045 030,67

Taulukko 7. Kainuun liiton rahoituslaskelma

KAINUUN LIITON TASE

Kainuun liiton tase 31.10.2018

<u>VASTAAVAA</u>			2017	2018	<u>VASTATTAVAA</u>			2017	2018
<u>PYSYVÄT VASTAAVAT</u>					<u>OMA PÄÄOMA</u>				
Sijoitukset					2000	Peruspääoma	-467 268,63	-467 268,63	
1208	Muut osakkeet ja osuudet	443 594,20	443 513,20			<u>Peruspääoma yht.</u>	-467 268,63	-467 268,63	
1238	Antolainasaamiset yrityksiltä	400 000,00	400 000,00			2015	Kainuun tulevaisuusrahasto	-312 320,38	-236 282,62
	<u>Sijoitukset yht.</u>	843 594,20	843 513,20				<u>Muut omat rahastot yht.</u>	-312 320,38	-236 282,62
<u>PYSYVÄT VASTAAVAT YHT</u>			843 594,20	843 513,20					
<u>TOIMEKSIANTOJEN VARAT</u>									
					2040	<u>Edellisten kausien ylijäämä (alijäämä)</u>	-934 619,49	-1 033 017,37	
1460	Muut toimeksiantojen varat								
	EU-tukien toimeksiannot yht.	2 477 994,36	2 803 404,03	2050	<u>Tilikauden ylijäämä (alijäämä)</u>				
						TILIKAUDEN	8 652,01	840 114,17	
						VOITTO/TAPPIO			
<u>TOIMEKSIANTOJEN VARAT</u>			2 477 994,36	2 803 404,03					
						<u>OMA PÄÄOMA YHT.</u>	-1 705 556,49	-896 454,45	
<u>VAIHTUVAT VASTAAVAT</u>					<u>TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT</u>				
Saamiset					2300	<u>Valtion toimeksiannot yht.</u>	-2 674 814,75	-4 980 111,81	
Lyhytaikaiset saamiset									
<u>Myyntisaamiset</u>									
1740	Myyntisaamiset muilta	46 579,50	7 712,32			<u>TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT</u>	-2 674 814,75	-4 980 111,81	
1811	Arvonlisäverosaamiset	25 702,48	17 508,45						
1810	Muut saamiset	0,00				<u>VIERAS PÄÄOMA</u>			
1821	Muilta	1 939,03	16 131,23			<u>Lyhytaikainen vieras pääoma</u>			
	Muut siirtosaamiset yht.	1 939,03	16 131,23						
	Lyhytaikaiset saamiset yht.	74 221,01	41 352,00						
Rahat ja pankkisaamiset									
1900	Rahat ja pankkisaamiset yht.	1 355 630,38	2 556 679,62	2549	<u>Ostovelat</u>				
						Ostovelat muille	-92 465,45	-77 268,65	
						<u>Ostovelat yht.</u>	-92 465,45	-77 268,65	
				2555	Muut velat		-33 103,45	-36 393,72	
<u>VAIHTUVAT VASTAAVAT YHT.</u>			1 429 851,39	2 598 031,62		<u>Siirtovelat</u>			
						Siirtyvät korot			
<u>VASTAAVAA YHTEENSÄ</u>			4 751 439,95	6 244 948,85					
						Siirtyvät korot muille	0,00		
				2570	<u>Siirtyvät korot yht.</u>		0,00	0,00	
						Lomapalkkajaksotus			
						Lomapalkkajaksotus	-222 801,00	-225 225,00	
				2580	<u>Lomapalkkajaksotus yht.</u>		-222 801,00	-225 225,00	
				2588	Muut siirtovelat				
						Lyhytaikaiset muut siirtovelat r	0,00	0,00	
						Ammattiyhdistysjäsenmaksut	-387,34	-401,44	
						KuEL/työntekijät	-7 398,87	-7 878,31	
						KuEL-maksut palkkaperusteina	-18 327,11	-18 613,83	
						Ostoreskontran välitili		-7 821,91	
						Luottamushenkilömaksut		-1 843,50	
						Senttierotili		0,01	
						Tapaturmavakuutusmaksut	881,62	1 246,62	
						Työttömyysvakuutusmaksut/ty	1 688,43	6 400,49	
						Työttömyysvakuutusmaksut	844,46	2 189,74	
						Ulosotot		-533,33	
						M2-matkalaskut välitili		-2 239,76	
				2588	<u>Muut siirtovelat yht.</u>		-22 698,81	-29 495,22	
				2575	Siirtovelat muille yht.		-245 499,81	-254 720,22	
						<u>Lyhytaikainen vieras pääoma</u>	-371 068,71	-368 382,59	
						<u>VIERAS PÄÄOMA YHT</u>	-371 068,71	-368 382,59	
						<u>VASTATTAVAA YHTEENSÄ</u>	-4 751 439,95	-6 244 948,85	

Taulukko 8. Kainuun liiton tase

KAINUUN LIITTO YHTEENSÄ			
	TA 2018	TA 2019	TS 2020
Myyntituotot	2 402 158	2 456 194	2 456 194
Tuet ja avustukset	1 081 187	3 774 926	677 090
Muut toimintatuotot	119 494	13 225	13 225
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 602 839	6 244 345	3 146 509
Henkilöstökulut	-1 619 502	-1 794 567	-1 722 054
Palvelujen ostot	-1 773 503	-3 997 852	-1 040 055
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-61 834	-53 900	-49 900
Avustukset	-22 000	-97 422	-97 422
Muut toimintakulut	-176 000	-300 604	-237 078
TOIMINTAKULUT	-3 652 839	-6 244 345	-3 146 509
TOIMINTAKATE	-50 000	0	0
Rahoitustuotot ja kulut	0	0	0
VUOSIKATE	-50 000	0	0
TILIKAUDEN TULOS	0	0	0

Taulukko 9. Tuloslaskelma, koko Kainuun liitto

ELINKEINOT JA ALUEKEHITYS			
	TA 2018	TA 2019	TS 2020
Myyntituotot	0	0	0
Tuet ja avustukset	0	0	0
Muut toimintatuotot	0	0	0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	0	0
Henkilöstökulut	-602 106	-577 474	-577 474
Palvelujen ostot	-133 100	-160 400	-160 400
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15 800	-21 800	-21 800
Avustukset	0	0	0
Muut toimintakulut	-6 300	-5 800	-5 800
TOIMINTAKULUT	-757 306	-765 474	-765 474
Rahoitustuotot ja kulut			
TILIKAUDEN TULOS	-757 306	-765 474	-765 474

Taulukko 10. Tuloslaskelma, elinkeinot ja aluekehityksen vastuualue

ALUEIDENKÄYTTÖ			
	TA 2018	TA 2019	TS 2020
Myyntituotot	0	0	0
Tuet ja avustukset	0	0	0
Muut toimintatuotot	0	0	0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	0	0
Henkilöstökulut	-243 937	-253 160	-253 160
Palvelujen ostot	-106 950	-95 950	-95 950
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 250	-4 600	-4 600
Avustukset	0	0	0
Muut toimintakulut	-2 800	-2 800	-2 800
TOIMINTAKULUT	-357 937	-356 510	-356 510
Rahoitustuotot ja kulut			
TILIKAUDEN TULOS	-357 937	-356 510	-356 510

Taulukko 11. Tuloslaskelma, alueidenkäytön vastuualue

HALLINTOPALVELUT			
	TA 2018	TA 2019	TS 2020
Myyntituotot	0	0	0
Tuet ja avustukset	0	0	0
Muut toimintatuotot	8 500	13 725	13 725
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	8 500	13 725	13 725
Henkilöstökulut	-409 006	-447 090	-447 090
Palvelujen ostot	-272 200	-262 631	-262 631
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-23 300	-17 500	-17 500
Avustukset	-2 000	-97 422	-97 422
Muut toimintakulut	-128 500	-175 500	-175 500
TOIMINTAKULUT	-835 006	-1 000 143	-1 000 143
Rahoitustuotot ja kulut	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-826 506	-986 418	-986 418

Taulukko 12. Tuloslaskelma, hallintopalvelujen vastuualue

LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO			
	TA 2018	TA 2019	TS 2020
Myyntituotot	2 402 158	2 456 194	2 456 194
Tuet ja avustukset	0	0	0
Muut toimintatuotot	0	0	0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	2 402 158	2 456 194	2 456 194
Henkilöstökulut	-60 000	-67 400	-67 400
Palvelujen ostot	-307 771	-218 900	-218 900
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0
Avustukset	-18 000	0	0
Muut toimintakulut	-7 700	-14 400	-14 400
TOIMINTAKULUT	-393 471	-300 700	-300 700
Rahoitustuotot ja kulut	0		
TILIKAUDEN TULOS	2 008 687	2 155 494	2 155 494

Taulukko 13. Tuloslaskelma, luottamushenkilöhallinto

MAAKUNTAUUDISTUS			
	TA 2018	TA 2019	TS 2020
Myyntituotot	0	0	0
Tuet ja avustukset	644 754	3 097 836	
Muut toimintatuotot	57 312	0	0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	702 066	3 097 836	0
Henkilöstökulut	-15 000	-72 513	
Palvelujen ostot	-688 576	-2 957 797	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-17 818	-4 000	
Avustukset	0	0	0
Muut toimintakulut	-24 000	-63 526	
TOIMINTAKULUT	-745 394	-3 097 836	0
Rahoitustuotot ja kulut	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-43 328	0	0

Taulukko 14. Tuloslaskelma, maakuntauudistus

PROJEKTIT (tekninen tuki, Europe Direct, muuttajakoordinaattori, Barentsin Liikenne- ja Logistiikkahanke, Pohjois-Suomen lentoliikenne)			
	TA 2018	TA 2019	TS 2020
Myyntituotot			
Tuet ja avustukset	436 432	676 590	676 590
Muut toimintatuotot	53 682	0	0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	490 114	676 590	676 590
Henkilöstökulut	-289 453	-376 933	-376 933
Palvelujen ostot	-264 905	-302 172	-302 172
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-667	-6 000	-6 000
Avustukset	0	0	0
Muut toimintakulut	-8 700	-38 577	-38 577
TOIMINTAKULUT	-563 725	-723 682	-723 682
Rahoitustuotot ja kulut	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-73 611	-47 092	-47 092

Taulukko 15. Tuloslaskelma, projektit

7.4 Henkilöstösuunnitelma vuodelle 2019

Kainuun liiton virastossa henkilöstö sijoittuu kolmelle vastuualueelle, joita ovat elinkeinot ja aluekehitys, alueidenkäyttö sekä hallintopalvelut. Kainuun liiton sisäinen työskentely tapahtuu pääosin kolmessa ydinprosessissa. Vastuualueen johtaja toimii alueensa henkilöstön esimiehenä ja vastaa alueensa taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta.

Kainuun liiton henkilöstörakenne uusiutuneen suunnitelmakaudella eläköitymisistä johtuen. Kainuun liiton henkilökunnan määrä vuoden 2019 alussa on arviolta 20 henkilöä. Yhtä lukuun ottamatta he ovat toistaiseksi voimassa olevassa virka- tai työsuhteessa. Yksi henkilö tekee osa-aikaista työtä. Lisäksi Kainuun liitossa työskentelee henkilöitä määräaikaisissa virka- tai työsuhteissa, joita ei ole mainittu tässä henkilöstösuunnitelmassa.

Maakuntahallitus on linjannut kokouksessaan 22.08.2016 liiton lyhyen ja pitkän tähtäimen henkilöstöpolitiikan. Kainuun liitto täyttää avoimeksi tulevat vakanssit omien tarpeidensa sekä tulevan maakuntahallinnon tarpeet huomioiden. Edellisvuosien tapaan vuonna 2019 tulee todennäköisesti työskentelemään henkilöitä myös määräaikaisissa virka- tai työsuhteissa vakituisten henkilöiden lisäksi.

HENKILÖSTÖ		
Tehtävä	Tavoite 2019	Mittari
Henkilöstön työhyvinvointi (lisää tavoitteita ja mittareita henkilöstösuunnitelmaosiossa)	Henkilöstön työhyvinvoinnin säilyminen hyvällä tasolla/ paraneminen Henkilöstön kehittämispäivässä 31.10.2018 sovittujen kehittämistoimien tekeminen	Kehityskeskustelut käydään ja niissä sovitut toimet toteutetaan Työn vaativuuden arviointi tarkistetaan tehtävän vaativuuden muuttuessa Henkilöstön koulutussuunnitelma on laadittu ja toteutuu Työhyvinvointikysely teh-

		dään/toistetaan ja se osoittaa hyvinvoinnin pysymistä hyvällä tasolla/paranemista Henkilöstökokouksissa tarkistetaan kehittämissäpäivän suositusten eteneminen
Johtamis- ja toimintaprosessit	Selkiytetään johtamis- ja toimintaprosesseja	Selkeät johtamis- ja toimintaprosessit
Aktiivinen työhyvinvointitoiminta	Pidetään yllä ja kehitetään aktiivista työhyvinvointitoimintaa	Henkilöstöä kannustetaan työhön liittyvän ammattitaidon ylläpitämisessä ja kehittämisessä Vuorotteluvapaan käyttö ja työajan joustot ovat mahdollisia Henkilöstölle tarjotaan myös hyvät työterveyspalvelut ja mahdollisuus kulttuuri- ja liikuntaseteleiden käyttöön
Vapautuvat virat ja tehtäväjärjestelyt	Vapautuvien virkojen osalta selvitetään tehtävien uudelleenjärjestelytarve ottaen huomioon maakuntaudistuksen henkilöstö- ja osaamistarpeet sekä maakuntaohjelmassa ja TOPSU:ssa linjatut kehittämispainotukset	Tarvittaessa tehtäviä voidaan yhdistää ja vapautuvia tehtäviä järjestää uudelleen

Taulukko 16. Henkilöstö; tehtävät, tavoitteet ja mittarit

Henkilöstön jakaantuminen vastuualueille

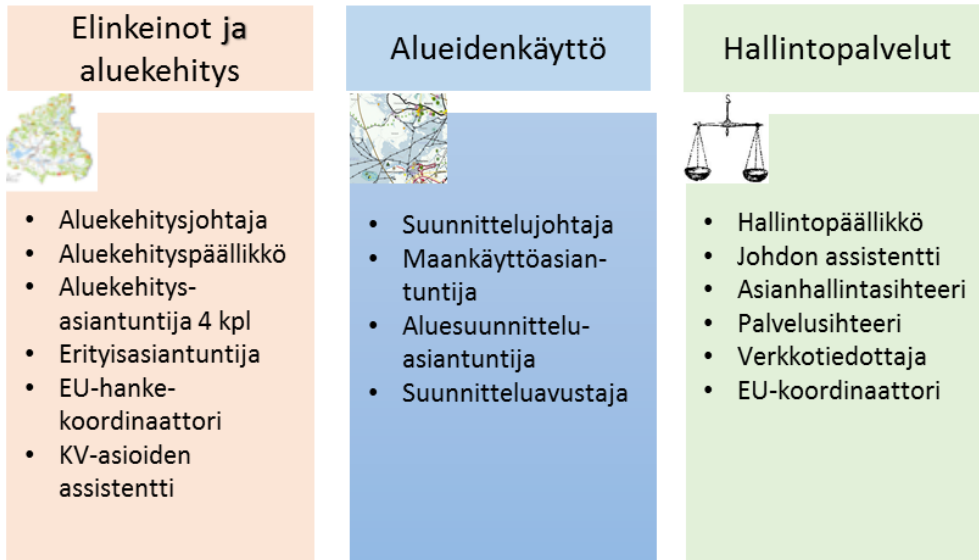
Elinkeinot ja aluekehitys: 9 henkilöä

Alueidenkäyttö: 4 henkilöä

Hallintopalvelut: 7 henkilöä

HENKILÖSTÖSUUNNITELMA VUODELLE 2019

MAAKUNTAJOHTAJA

Kuva 7. Henkilöstösuunnitelma vuodelle 2019

Kainuun liitto ostaa Kainuun sotelta viestintäpäällikön työpanosta yhden työpäivän verran viikossa (~20 % hänen työajasta).

7.5 Ohjelma- ja kehittämisrahoitus

EAKR-välittävä viranomainen

Kainuun liitto toimii Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) välittävänä toimielimenä. Aluekehitysrahasto-ohjelman Kestävää kasvua ja työtä, Suomen rakennerahasto-ohjelma 2014–2020 toimin-
talinjat ovat: Pk-yritystoiminnan kilpailukyky sekä Uusimman tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen. Kainuun liiton suunniteltu kokonaisrahoitus vuodelle 2019 on 8,074 milj. euroa, josta (EAKR -myöntövaltuutta) Euroopan unionin/valtion rahoitusosuus on yhteensä 6,031 milj. euroa ja laskennallista alueemme kuntien rahoitusta 2,043 milj. euroa.

Kansalliset rahoitusinstrumentit

Kainuun tulevaisuusrahasto

Maakuntavaltuusto hyväksyi kokouksessaan (30.11.2015 § 18) Kainuun tulevaisuusrahaston perustamisen vuoden 2016 alusta alkaen. Perustamispäätöksen yhteydessä maakuntavaltuusto päätti siirtää rahaston pääomaksi n. 500 000 euroa. Kainuun tulevaisuusrahaston rahoitusta on tällä hetkellä Kainuun liitolla käytettävissä 90 282,62 € (ei sidottua, 12.11.2018 mennessä tehdyt päätökset). Tulevaisuusrahastoa käytetään AV-tuotantojen tukemiseen tulevaisuusrahaston sääntöjen mukaisesti.

Kainuun tulevaisuusrahaston tarkoituksena on tukea maakunnan henkistä ja taloudellista vaurastumista sekä yhteistyön kehittämistä rahoittamalla maakunnallisesti merkittäviä kehittämishankkeita sekä eri osapuolten yhteistyöhön perustuvia maakunnan kehittämishankkeita.

Kainuun tulevaisuusrahastosta rahoitusta voidaan myöntää maakunnallisesti merkittävien, alueen elinkeinotoimintaa tai kuntien välistä elinkeinopoliittista yhteistyötä, kokeiluja ja muiden maakunta-ohjelman kehittämistavoitteita edistävien hankkeiden toteutukseen tai alueellisesti merkittäviin selvityksiin. Rahoitettavaksi valittavien hankkeiden vaikutusten on ulotuttava yhtä kuntaa laajemmalle alueelle ja niiden on edistettävä maakunnallisten tavoitteiden saavuttamista. Kainuun tulevaisuusrahastosta voidaan myöntää osarahoitusta EU-komissiosta myönnettävien EU-osarahoitteisten hankkeiden omarahoitusosuuksiin ja valmistelukustannuksiin.

Muu ohjelmaperusteinen aluekehittäminen

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014–2020 on merkittävä alueellinen ohjelma. Laskennallinen Kainuun osuus on koko ohjelmakaudella noin 22,8 milj. €. Lisäksi on kuntarahoitusta noin 0,600 milj. € eli vuositasolla se on keskimäärin 3,3 milj. €. Leader -ohjelmissa on käytössä ohjelmakaudella 2014–2020 yhteensä noin 10,0 milj. €, sisältäen myös kuntarahan; tämä tarkoittaa, että laskennallisesti vuositasolla summa on 1,4 milj. €.

Interreg Europe 2014–2020 -ohjelman toteutukseen osallistutaan hankkeiden toteuttajina sekä alueellisina yhteistyökumppaneina erityisesti hankkeisiin liittyvien alueellisten sidosryhmätyöryhmien toimintaa koordinoimalla.

Interreg Europe -ohjelman 2014–2020 kokonaisrahoitus on 359 miljoonaa euroa. Ohjelmasta tuleva EU-tuki on 85 % julkisille toimijoille ja 5 % yksityisille voittoa tuottamattomille toimijoille. Ohjelman varat jaetaan ohjelma-alueelle ja tukikelpoisille organisaatioille kohdennetuilla avoimilla hankkeilla, joihin kansainväliset hankekonsortiot voivat osallistua. Kainuusta on mahdollisuus hakea rahoitusta näitä ohjelmia toteuttaviin hankkeisiin.

Euroopan Unionissa alueiden välistä yhteistyötä toteutetaan ja rahoitetaan EU-ohjelmakaudella 2014–2020 EAY- ja ENI-ohjelmilla. Kainuun liitto toimii EU:n ohjelmissa ja tulevan ohjelmakauden ohjelmien valmistelussa ja hanketoiminnan aktivoinnissa seuraavasti:

Pohjoinen Periferia ja arktinen -ohjelma 2014–2020 (kokonaisrahoitus 56 milj. €, TEM vastaa maakohtaisesta vastinrahoituksesta. Rahoitusta ei jaeta maakohtaisesti). Suomen alueen yhteyshenkilö on Lapin liitossa. Kainuun liitolla on edustaja Finn-Ragissa. Tuki jaetaan avoimella hankella.

CBC Karelia-ohjelma 2014–2020; ohjelmassa on jaossa ohjelma-alueelle 43 milj. €. Ohjelma-alueita on Pohjois-Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan, Kainuun ja Karjalan tasavallan alueet. Pohjois-Pohjanmaan liitto vastaa ohjelman hallinnoinnista. Maakunnittaista laskennallista rahoituskatkoa ei ole, joten ohjelman hyödyntäminen vaatii alueellista aktiivisuutta, hankesuunnittelun aktivoimista. Ohjelmasta rahoitettaville hankkeille myönnettävä tuki on enintään 90 %. Ohjelman ensimmäiset hakukierrokset avautuivat 2017. Hankkeiden toteutusaika on 2017–2022.

Itämeren alueen -ohjelman toteutukseen osallistutaan ohjelmahallinnossa sekä hankkeilla. **Kolarctic CBC -ohjelmassa** Kainuu voi osallistua ohjelmaan Barentsin yhteistyötä tukevissa hankkeissa esimerkiksi Murmanskin ja Arkangelin suuntaan.

EU:n erillisohjelmia Kainuun liitto ei toteuta suoraan, mutta osallistuu aluekehitysviranomaisen roolissa useisiin hankkeisiin, joissa rahoituksen ehtona on alueviranomaisen sitoutuminen.

LIITE 1. Maakunnan kehittämisen määrälliset tavoitteet

MAAKUNNAN KEHITYKSEN INDIKAATTORIT	TOTEUTUNUT KEHITYS				TAVOITELTAVA KEHITYS				Koko maa 2016 (tai viimeisin tieto)
	2010	2012	2014	2016 (tai viimeisin tieto)	2020	2025	2030	2035	
Alueiden talous ja kilpailukyky									
Työpaikat (lkm) ¹	29 080	28 778	26 758	27 415	27 299	29 199	29 209	29 844	2 275 675
BKT/asukas (eur) ³	24 815,1	27 0314	27 160,2	26 784,9 (v.2015)	Kasvaa nopeammin kuin maassa keskimäärin				38248,0 (v.2015)
Arvonlisäys, brutto perushintaan (milj. euroa), edellisen v. hintoin ¹	1642,90	1785,80	1746,8	1865,9 ennakkotieto	1867	1934	2 017	2 073	183 667 ennakkotieto
Vienti (milj. euroa) ²	..	138 (v.2013)	144	208	210	220	230	240	51780
Vientiyritykset (lkm) ²²	..	99 (v.2013)	104	91	120	140	160	180	18 092
Yrityskanta (lkm) ¹	3 667	3 768	3 982	4 109	4 200	4 300	4 400	4 500	378 712
Kasvuyritykset (lkm). Väh. 3 henk. työllistävät, 10 % kasvu ²	74 (v.2009-12)	87 (v.2010-13)	59 (v.2014-14)	57 (v.2013-2016)	80	100	110	120	7 150 (v.2013-16)
Tutkimus- ja kehittämistoiminnan menot (euroa/asukas) ¹	268,1	339,6	271,9	282,1	Saavutetaan puolet koko maan tasosta				1076,80
Väestö ja työmarkkinatilanne									
Väkiluku 31.12.2016 ¹	78 703	77 435	76 119	73 959 (v.2017)	74 585	74 729	74 825	75 379	5 513 100
Kokonaisnettomuutto (henkeä, mkl. siirtolaisuus) ¹	-394	-289	-422	-166	300	1000	1200	2 000	16 823
Taloudellinen huoltosuhde ¹	166	165	179	172	164	156	160	155	142
Työvoima (henkeä) ¹	34 668	34 231	33 822	32 673	31 339	30 360	30 080	30 936	2 631 516
Työllisyysaste (työlliset 15-64 v.sta, %) ¹	61,8	61,3	58,3	63,7 (m:60,5 / n:67,3) v.-17	66,1	70,7	71,9	72,2	69,6 (m:70,7 / n:68,5) v.-17
Työttömyysaste (%) ¹	9,0	11,4	16,9	10,4	9,9	4,0	4,2	4,5	8,8
Nuorisotyöttömyys (alle 25 v. työttömyysaste) ⁴	24,4	20,7	34,4	14,4	14,0	12,0	10,0	10,0	21,1
Pitkäaikaistyöttömyys (%-osuus kaikista työttömistä) ⁴	16,3	20,4	26,0	32,0	20	15	15	15	35,5
Hyvinvointi ja sosiaalinen osallisuus									
Koulutusaste: tutkinnon suorittaneiden osuus ¹	64,6	66,5	68,7	70,4	Saavutetaan koko maan keskiarvotaso				71,3
Koulutusaste: korkeaa-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus ¹	21,5	22,2	23,2	23,8	Saavutetaan koko maan keskiarvotaso				30,4
Ei tutkintoa peruskoulun jälkeen 25-29-v.sta (%) ⁴	12,4	11,6	12,4	11,9	Saavutetaan koko maan keskiarvotaso				16,5
Elämäntilanteensa keskimäärin hyväksi tuntevien osuus (%) ⁵	50,9 (m: 51,2 / n: 50,5) (v. 2013-2015)				Saavutetaan koko maan keskiarvotaso				54,0 (m: 54,0 / n: 54,1)
Työkykyensä heikentyneeksi (enint. 7/10) arvioivien osuus (%) ⁵	31,7 (m: 34,7 / n: 28,4) (v. 2013-2015)				Saavutetaan koko maan keskiarvotaso				26,8 (m: 29,0 / n: 24,6)
Niiden osuus, jotka uskovat etteivät jaksaa työskennellä vanhuuseläkeikänsä saakka (%) ⁵	33,4 (m: 34,8 / n: 32,0) (v. 2013-2015)				Saavutetaan koko maan keskiarvotaso				26,8 (m: 27,4 / n: 26,2)
Aktiivisesti osallistuvien osuus (%) ⁵	23,8 (m: 23,7 / n: 23,9) (v. 2013-2015)				Saavutetaan koko maan keskiarvotaso				26,9 (m: 26,5 / n: 27,2)
Itsensä onnelliseksi kokevien osuus (%) ⁵	52,2 (m: 51,1 / n: 53,4) (v. 2013-2015)				Nostetaan tasoa				50,1 (m: 49,6 / n: 50,5)
Asuinalueensa turvaksi kokevien osuus (%) ⁵	13 (miehet: 0,9 / naiset: 17)				Säilytetään etumatka koko maan tilanteeseen				2,3 (m: 2,3 / n: 2,3)
Kansantauti-indeksi ⁶	129,3	128,2	127,9	126,2	Saavutetaan koko maan keskiarvotaso				100
Sairastavuusindeksi ⁶	119,5	120,9	121,1	120,2	Saavutetaan koko maan keskiarvotaso				100
Vähähiilinen talous ja ympäristön kestävä kehitys									
Lusiutuvan energian osuus energiankulutuksesta (%) ⁷	56,3	61,6	64,8	65 (v. 2015)	65	70	75	80	33
Fosforikuormitus vesistöihin (teollisuus ja yhdyskunnat) (kg/vuosi)	6 104	6 115	4 501	5 238 (v. 2015)	Vähennetään kuormitusta				
Typpikuormitus vesistöihin (teollisuus ja yhdyskunnat) (kg/vuosi) ⁸	296 217	322 642	277 075	280 500	Vähennetään kuormitusta				

Taulukon lähteet:

- 1) Tilastokeskus
- 2) Tulli
- 3) Toimiala Online
- 4) Tilastokeskus, TEM
- 5) THL
- 6) KELA
- 7) Itä-Suomen energiatilasto
- 8) Ympäristöministeriö

* Yritykset, joiden tavaroiden ulkomaankaupan arvo oli yli 5000 euroa tarkasteluajanjaksolla. Ei tietoa saatavilla

LIITE 2. Kainuun edunajamisen tavoitteet ja kärkihankkeet 2019-2020

KAINUUN EDUNAJAMISEN TAVOITTEET JA KÄRKIHANKKEET 2019 -2020

1. Kainuun positiivisen rakennemuutoksen tukeminen

Kainuun maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelman ("Kasvua Kainuuseen") toteuttaminen positiivisen rakennemuutoksen toteuttamiseksi

1.1 Osaavan työvoiman saannin varmistaminen

- Osaavan työvoiman saatavuutta tukevat hankkeet ja pilotoinnit
 - siltasopimuksen tehokas hyödyntäminen
 - kunta- ja alakohtaisen osuvuuden parantaminen
- Alueen vetovoimaisuutta vahvistavat toimenpiteet
 - aluemarkkinointi ja
 - mainetyö ml oppilaitosten yhteismarkkinointi (=Kainuu opiskelualueena)
- Vuokratyövoimaksi tulevien henkilöiden paikkakunnalle sitouttaminen

1.2. Osaamiskeskittymien vahvistaminen (ÄES)

- Kajaanin yliopistokeskuksen ja ammattikorkeakoulun opetus-, tutkimus- ja kehitysresurssien vahvistaminen ja suuntaaminen akuutteihin koulutus- ja osaamistarpeisiin
- KAO:n resurssien vahvistaminen
- Ammatillisen koulutuksen reformin täysimääräinen hyödyntäminen Kainuussa, mikä tarkoittaa opintojen suorittamista yhä enemmän yritysympäristöissä ja toiminnan kohdentamista alueelle uudella toimintatavalla paikallisten tarpeiden mukaisesti
- Älykkään erikoistumisen strategian mukaisen Kainuun kannalta kriittisen innovaatiotoiminnan tukeminen liittyen teknologiateollisuuteen, biotalouteen ja kaivosteollisuuteen sekä hyte-alaan (mkl. liikunta, urheilu ja aktiviteettimatkailu)
- Teollisuuden ja palvelujen liiketoimintaekosysteemien tarvitseman osaamisen ja investointien varmistaminen: Mittaustekniikka, Renforsin ranta, peli- ja av-osaaminen, Vuokatti, Woodpolis- Kantola teollisuusalue, luonnontuoteala (erityisesti marja-ala)
- Mekaanisen puunjalostuksen osaamiskeskittymän luominen
- Koulutusvienti Aasiaan, korkeakoulutasolla erityisesti peliala (Intia) ja yleissivistävän koulutuksen tasolla leirikoulutoiminta (Kiina)

2. Kainuun saavutettavuuden parantaminen (liikennejärjestelmä)

2.1. Valtakunnalliset runkoverkkolinjaukset ja EU:n TEN-T-verkosto

- Runkoverkkojen ulotuttava kaikkiin maakuntakeskuksiin ja kv. rajanylityspaikoille (huom. maakuntahallituksen erillinen kannanotto 24.9.2018)
- Oulu-Kajaani-Vartius -yhteys TEN-T-verkkoon
- Tienumerointiin liittyvät esitykset (Esitys min. Bernerille 13.8.)

2.2. Kainuun lentoliikenteen palvelutason ja saavutettavuuden parantaminen

- Matkaketjuja tukevat ratkaisut, jotka palvelevat koko aluetta ml Kuhmoa ja Suomussalmia; aikataulujen ja vuorovälien uudelleen tarkastelu.

- Finavia / lentoaseman kehittäminen Helsinki-Kajaani reitin matkustajamäärää kasvattamalla; yhteisen brändinimen kehittäminen lentokentälle.
- Lentotaksi jokaiselle lentoyhteydelle
- Kuhmon ja Suomussalmen pienlentokenttähankeet

2.3. Elinkeinoelämälle tärkeiden maanteyhteyksien kehittäminen

- Vt5 keskeiseksi valtakunnalliseksi kehittämiskohteeksi runkoverkkoyhteytenä (valtakunnalliseen liikennejärjestelmäsuunnitelmaan): nopeutta ja sujuvuutta parantavat investoinnit
- Vt22 yhteysvälin parantamisinvestoinnit v. 2010 esiselvityksen mukaisesti ja tieluokituksen muutos (Vartiukseen)
- Kajaani-Sotkamo seudullisen yhteysvälin parantaminen
- metsä- ja maataloutta palvelevan alemman tieverkon kehittämistarpeiden priorisointi
- Alueellisesti merkittäviä yhteyksiä: Vt 78, vt 89 sekä Puolanka-Utajärvi M/ 837 yhteysvälin kehittäminen yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan kanssa
- Kajaani-Kokkola maanteyhteyden kehittäminen
- Yleisille teille yli hallituskausien ulottuva korjausvelkaohjelma, jolla korjausvelkaa pienennetään. Tämä tulee koskea myös alempiasteista tieverkkoa. Yhdysteiden päällysteiden uusimisväli tulee puolittaa 50 vuodesta 25 vuoteen.

2.4. Kainuun rautatieyhteyksien nopeuttaminen

- Porvoo-Kouvola –ratayhteyden edistäminen kaavoituksessa ja suunnittelussa
- Savonradan yhteysnopeuksia parantavat hankkeet ja Savon radan saaminen seuraavaksi valtakunnalliseksi ratahankkeeksi
- Iisalmi-Ylivieska –ratayhteyden sähköistäminen
- Kontiomäki – Suomussalmi radan perusparannus
- 2050-tavoitteena kehärata Nurmeksesta-Kuhmoon ja Suomussalmelle ja sieltä Kuusamon kautta Rovaniemelle

2.5. Tietoliikenneyhteyksien ja datapalvelinkestusten kehittäminen

- Koilliskaapeli-hankkeen edistäminen (kv.yhteistyö) ja Suomen yhteyksien valmistelu
- Sähköverokannustimien saaminen palvelinkestusten kilpailukyvyyn parantamiseksi
- Renforsin Rannan datakeskusten kehittäminen ja alan osaamisen kasvattaminen

2.6. Sähkön siirtohintojen tasapuolisuuden takaaminen koko maassa

- Porrastetun sähköveron käyttöönotto Suomessa

2.7. Kuljetustuki

- Varmistetaan alueellisen kuljetustuen jatkuminen vuoden 2019 jälkeen ja nostetaan se pohjoismaiselle tasolle.
- Kuljetustukea ei tule sisällyttää maakunnan yleiskatteellisen rahoituksen piiriin, vaan sen tulee olla valtion erillisrahoitusta.

3. Investointien varmistaminen edunajamisen keinoin

- KaiCell Fibers Oy:n biojalostamo Paltamoon: investointipäätöksiä tuleva yhteistyöprosessi käyntiin (vrt. Hanhikivi -projekti)

- Terrafame Oy:n uusinvestoinnit akkuminaalien ja uraanin tuottamiseen
- Kuhmon Kantolan alueen yritysinvestoinnit tuotantovolyymin ja jalostusasteen nostamiseen
- Metsäbiotalouden sivuvirtojen hyödyntämiseen liittyvät investoinnit (Kajaanin Renforsin ranta, St1, Kuhmon Woodpolis-Kantola teollisuusalue)
- Kainuun matkailusektorin investoinnit mm. Hossa, Vuokatti, Kuhmo, Suomussalmi, Paljakka
 - matkailuinfran investointien vauhdittaminen täsmähankkein
- Investointien rahoitusinstrumenttien hyödyntäminen
 - uusien riskirahoitusvaihtoehtojen hakeminen

4. Maakunta- ja sote-uudistuksen toimeenpano (itsehallinnollisuus)

4.1. Maakuntien itsehallinnollisuuden laajentaminen vahvan valtio-ohjauksen sijaan

- Maakuntien sopimuksellisen yhteistyön alan laajentaminen kuntien ja muiden maakuntien kanssa
- Kainuun keskussairaalan säilyttäminen erikoissairaanhoidon ja ympärivuorokautisen päivystyksen sairaalana
- Kuntien kanssa luontevien yhteistyömuotojen mahdollistaminen lainsäädännöllä
- Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan kytkeminen tulevan maakunnan tehtäviin
- Maakunnille aito mahdollisuus vaikuttaa palvelujen integrointiin, markkinoiden avaamiseen, valinnan vapauden laajuuteen ja aikatauluun

4.2. Aluekehittämisen rahoitusvälineiden kokoaminen ja EU-ohjelmien aluelähtöisyys

- Itä- ja Pohjois-Suomi rakennerahasto- ja maaseutuohjelma-alueena
- EU:n uusien rahoitusmuotojen, EU-rahastojen ja harvaan asutun alueen erityistuen varmistaminen
- Kansallisten kasvupalvelujen asiantuntijaverkoston saatavuuden turvaaminen kaikille alueille

4.3. Maakuntien ja kuntien rahoituksen varmistaminen

- Maakuntien kaikkien tehtävien hoito sekä asukkaiden palvelutarpeet ja tasa-arvoisen saatavuuden turvaava yleiskatteellinen rahoitus; olosuhde-erojen huomiointi rahoituksen kohdennuksessa (huom. asukaslukukriteerin painoarvo ei-sote-tehtävissä on rahoituslakiesityksessä liian suuri)
- Maakuntien verotusoikeuden laajentamismahdollisuuksien perusteellinen selvittäminen (myös muut kuin tuloverot huomioiden)
- Metsäerän oikeudenmukainen jakaminen kuntaverotuksessa

5. Valtion toimintojen ja työpaikkojen sijoittaminen Kainuuseen

- Ajasta ja paikasta riippumattomien valtionhallinnon tehtävien mahdollistaminen koko maassa ja Kainuusta käsin hoidettavaksi. Työpaikkoja tulee julistaa avoimeksi myös nykyisin henkilökuntaa sijaitsevilla paikkakunnilla ei vain keskuksissa.
- Luonnonvarakeskuksen, Metsähallituksen ja sen luontopalveluiden sekä muiden valtion laitosten toiminnan kehittäminen Kainuussa
- Luova-viraston palvelujen saatavuus ja paikallistuntemus turvattava
- Ystävyyden puiston lakisääteisen tutkimustoiminnan nostaminen Kuhmossa (YM, SY-KE)

- Maahanmuuttoviraston toiminnan jatkuminen ja vahvistuminen Kuhmossa

6. Rajayhteistyön vahvistaminen

- Rajakuntafoorumi, painopisteiden määrittely yhdessä liitto, Kuhmo ja Suomussalmi
- Viisumikäytäntöjen joustavoittaminen: 72 tunnin viisumin mahdollistaminen matkailussa
- Green Belt yhteistyön suuntaaminen luontomatkailua tukevaksi; Ystävyysdenpuisto 30-vuotta 2020
- Mahdollisen yhteisen Unesco Biosfäärihankkeen toteuttaminen